

№ 1-118 від 03 СЕР 2022

На № _____ від _____

Голові Національної комісії, що
здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та
комунальних послуг
Ущиповському Костянтину
Валерійовичу

Президенту Асоціації
українських банків
Дубасу Андрію Богдановичу

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ГЛОБУС» (далі – АТ «КБ «ГЛОБУС»/Банк), користуючись нагодою висловлює свою повагу та звертається з наступним.

27.07.2022 на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) за посиланням: <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyetsya-proyekt-postanovi-shcho-maye-oznaki-regulyatornogo-akta-zmina-do-kodeksu-gazotransportnoyi-sistemi> розміщено Повідомлення про оприлюднення проекту, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи» (далі – проект постанови).

Метою прийняття проекту постанови є удосконалення положень Кодексу газотранспортної системи затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі Кодекс ГТС), в частині внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування природного газу, а саме **визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування Оператору ГТС.**

Змінами передбачається, що Оператор ГТС прийматиме банківські гарантії видані банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Вказаним вище проектом постанови пропонується внести зміни до абзаців двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493, а саме :

«Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.

У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу

банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного».

АТ «КБ «ГЛОБУС», вважає, що зазначені вище зміни, які пропонуються проектом постанови щодо надання банківської гарантії виключно системно важливим банком є дискримінаційними та такими, що порушують принципи здійснення публічних закупівель загалом та законні права та інтереси Банку, зокрема, з огляду на наступне.

Закон України «Про банки і банківську діяльність» визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків. Метою вказаного Закону є правове забезпечення стабільного розвитку і діяльності банків в Україні і створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки України та підтримки вітчизняного товаровиробника.

Нормами пункту 2 розділу 1 Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 року за № 639 (далі по тексті – Положення) визначено, що банк, який надає гарантію на користь бенефіціара; гарантія - спосіб забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до якого банк-гарант бере на себе грошове зобов'язання перед бенефіціаром сплатити кошти в разі настання гарантійного випадку. Зобов'язання банку-гаранта перед бенефіціаром не залежить від базових відносин, які забезпечуються такою гарантією (їх припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли посилення на такі базові відносини безпосередньо міститься в тексті гарантії.

Згідно статті 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність», як кредитні в цій статті розглядаються операції, зазначені в пункті 3 частини третьої статті 47 цього Закону, а також: 1) здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені; 2) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі; 3) придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг); 4) лізинг.

Отже, положення Закону України «Про банки і банківську діяльність» не містять заборон або обмежень на видачу гарантій.

Згідно ст. 66 «Про банки і банківську діяльність», державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України у формі адміністративного регулювання, зокрема, шляхом встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; нагляд за діяльністю банків; надання рекомендацій щодо діяльності банків.

Водночас, правовий статус, повноваження та завдання Національного банку України визначені Законом України «Про Національний банк України».

Відповідно до положень ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Національний банк України», Національний банк здійснює банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі.

Положеннями статей 55-56 Закону України «Про Національний банк України» врегульовано, що головна мета банківського регулювання і нагляду - безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів.

Національний банк здійснює функції банківського регулювання і нагляду на індивідуальній та консолідованій основі за діяльністю банків та банківських груп у межах та порядку, передбачених законодавством України.

Національний банк видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими для органів державної влади і органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, а також для фізичних осіб.

Системний аналіз вказаних положень законодавства дає підстави дійти висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції Національного банку України і не може бути встановлено іншим органом.

Виходячи з вищевикладеного, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.

Відповідно до положень статті 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків.

Відповідно до Положення «Про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України», затвердженого Постановою Правління НБУ від 17.06.2004 року за №265, та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09.07.2004 року за № 857/9456, системний банк – банк (або інша установа), неможливість функціонування якого (якої) спричиняє значний вплив на функціонування банківської системи України в цілому внаслідок великого обсягу його (її) операцій, розгалуженої мережі філій та інших факторів.

Таку класифікацію проводить Національний банк України щороку за даними станом на 01 січня з-поміж банків, які здійснюють свою діяльність в Україні (крім банків, віднесених Національним банком до категорії неплатоспроможних).

Наразі Рішенням Правління Національного Банку України від 09 березня 2022 року №120-рш «Про визначення системно важливих банків» затверджено перелік системно важливих банків, до якого віднесено 14 банківських установ, а саме :

1. АТ “А-БАНК”;
2. АТ “АЛЬФА-БАНК”;
3. АТ “КРЕДОБАНК”;
4. АТ “ОТП БАНК”;
5. АТ “Ощадбанк”;
6. АБ “Південний”;
7. АТ КБ “ПриватБанк”;
8. АТ “ПУМБ”;
9. АТ “Райффайзен Банк”;
10. АТ “ТАСКОМБАНК”;
11. АБ “УКРГАЗБАНК”;
12. АТ “Укрексімбанк”;
13. АТ “УКРСИББАНК”;
14. АТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”.

Разом з цим, відповідно до Довідника банків, які мають банківську ліцензію Національного банку України наразі функціонують 68 банків.

Довідник банків, які мають банківську ліцензію, розміщено на офіційному сайті Національного банку України за посиланням:

<https://bank.gov.ua/ua/supervision/institutions?page=1&perPage=5&search=&status=1&type=%5B%5D=1&uid=&suid=&date from=&date to=&fb date from=&fb date to=>

Разом з цим, слід звернути увагу на позицію Національного банку України, що **набуття статусу системно важливого банку накладає на банк додаткове навантаження.**

Статус системно важливого банку передбачає виконання банком додаткових вимог для забезпечення запасу міцності. Це, зокрема, виконання посилених значень нормативів миттєвої ліквідності (Н4) та максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), а також необхідність сформулювати додатково до нормативу достатності капіталу буфер системної важливості в розмірі 1% капіталу.

Тобто, статус «системно важливого банку» жодною мірою ані юридично, ані практично не впливає на порядок та процедуру видачі банківських гарантій, виконання взятих на себе зобов'язань банком у подальшому та не створює жодних додаткових привілеїв чи гарантій для Замовника у подальшому.

Більше того, банківська гарантія видана банком, що входить до переліку системно важливих банків є повною мірою аналогічною банківській гарантії, що видана банком, не віднесеного до системно важливих.

Згадане вище додаткове навантаження на системно важливі банки вкотре обґрунтовує позицію щодо більшої ніж у середньому на ринку вартості послуг таких банків, в тому числі і при оформленні банківських гарантії.

Водночас, статус «системно важливого банку» жодним чином не гарантує банкам особливих умов підтримки ліквідності в періоди стресу – вона буде надаватися на загальних для усієї системи умовах. Також системно важливі банки (окрім державних) не можуть та не повинні розраховувати на отримання коштів від уряду з метою капіталізації.

Згідно ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», **антиконкурентними діями** органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, **визначаються пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців; надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції; дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.**

Крім цього, Законом України «Про публічні закупівлі» передбачено право замовників закупівлі зазначити в оголошенні про проведення конкурентної процедури закупівлі та в тендерній документації/оголошенні про проведення спрощеної закупівлі вимоги щодо надання забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції, а також право замовників закупівлі вимагати від переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі внесення ним не пізніше дати укладення договору про закупівлю забезпечення виконання такого договору, якщо внесення такого забезпечення передбачено тендерною документацією або в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі.

При цьому, Закон України «Про публічні закупівлі» зобов'язує замовника зазначити умови надання забезпечення тендерної пропозиції/ виконання договору, зокрема, розмір, строк дії та застереження щодо випадків, коли забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції не повертається учаснику. Будь-яких інших вимог щодо забезпечення тендерної пропозиції / виконання договору вищезазначеним законом не встановлено.

Разом з цим, АТ «КБ «ГЛОБУС» зазначає про **Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 14.12.2020 року № 2628 «Про затвердження форми і Вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції» із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства економіки № 184-21 від 02.07.2021 року, який розроблено відповідно до абзацу 10 пункту 11 частини першої статті 9 Закону України «Про публічні закупівлі».**

Відповідно до вказаного наказу, визначаються обов'язкові вимоги до гарантії, яка надається як забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції, передбаченої пунктом 10 частини першої статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі», **банками, іншими фінансовими установами та страховими організаціями.**

Тобто Мінекономіки чітко вказує на можливість забезпечення тендерної пропозиції гарантією, наданою банками, іншими фінансовими установами та страховими організаціями.

Положення проекту абзаців двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 про те, що банківська гарантія має бути видана банківською установою, яка входить до переліку системно важливих банків, є дискримінаційними, оскільки даними вимогами Оператора газотранспортної системи обмежує кількість потенційних учасників, які співпрацюють та отримують банківську гарантію (забезпечення тендерної

пропозиції) в інших банках України, які в даному випадку не відносяться до переліку системно важливих банків.

Тобто, незалежно від того чи є банк системно важливим чи ні, **обсяг зобов'язань щодо виконання банківської гарантії обмежено виключно сумою такої гарантії, та у момент настання гарантійного випадку підлягають обов'язковому виконанню в незалежності від статусу банку гаранта (державний, комерційний, системно важливий тощо).**

Також, слід звернути увагу на те, що чинним законодавством України не передбачено та не встановлено окремих вимог щодо банків, які беруть участь у здійсненні банківських операцій за гарантіями.

Оскільки подібні спроби обмеження ринку банківських гарантії вже були, Постійнодіюча адміністративна колегія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель задовольняла подібні антиконкурентні скарги, **де визнавала такі критерії – дискримінаційними, зокрема, у пункті 4 цього рішення №23203-р/пк-пз від 15.12.2020 року** (копія Рішення Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель №23203-р/пк-пз від 15.12.2020 року додається).

16.01.2020 року Антимонопольний комітет України уже надавав рекомендації Оператору ГТС України спрямовані на запобігання порушення законодавства про захист економічної конкуренції. З текстом рекомендації можна ознайомитись за посиланням: <https://amcu.gov.ua/news/amku-zasterigaye-operatora-gazotransportnoyi-sistemi-shchodo-vidboru-bankiv-garantiv>

Крім того, судова практика вказує на неможливість обмеження вибору свого фінансового партнера в частині оформлення забезпечення.

Справа №826/11538/17:

Рішення суду першої інстанції - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76302318>

Постанова суду другої інстанції - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79171015>.

Справа № 640/19051/19:

Рішення суду першої інстанції - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87650209>

Ухвала суду другої інстанції - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91534961>

Звертаємо Вашу увагу, що АТ «КБ «ГЛОБУС» активно працює з клієнтами, що є учасниками ринку природного газу, та надає гарантії на користь Оператора ГТС як забезпечення зниження ризиків невиконання зобов'язань замовників послуг транспортування за договором транспортування природного газу.

Враховуючи зазначене вище, звертаємось з проханням вжити невідкладних заходів, щодо захисту інтересів банківської спільноти та не порушення прав щодо вільної конкуренції на ринку банківських послуг.

Додатки.

1. Додаток 1. Копія Рішення Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель №23203-р/пк-пз від 15.12.2020 року.
2. Додаток 2. Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта.

З повагою

**Заступник
Голови Правління**

вик. юридичне управління
(044) 585-06-43

Галина ЄВЧУК

Зауваження та пропозиції
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ГЛОБУС»
до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акта

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493:</p> <p><i>Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважатиметься таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</i></p> <p><i>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</i></p> <p><i>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про виключення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг</i></p>	<p>Пропонуємо залишити Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 у діючій редакції:</p> <p>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі – Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</p> <p>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</p> <p>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення</p>	<p>Спеціальний Закон України «Про банки і банківську діяльність» «визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків. Метою цього Закону є правове забезпечення захисту законних інтересів вкладників та інших клієнтів банків, сталого розвитку і стабільності банківської системи, а також створення сприятливих умов для розвитку економіки України і належного конкурентного середовища на фінансовому ринку». Відповідно до положень статті 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», «банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги;» Згідно п.2 ч.1 статті 49 (Кредитні операції) Закону України «Про банки і банківську діяльність» банк має право здійснювати кредитні операції, зокрема, «2) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;» Положення Закону України «Про банки і банківську діяльність» не містять заборон або обмежень на видачу гарантій банкам, яким видані банківські ліцензії. Згідно ст. 66 «Про банки і банківську діяльність», державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України у формі адміністративного регулювання, зокрема, шляхом встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; нагляд за діяльністю банків; надання рекомендацій щодо діяльності банків.</p>

<p>транспортуювання протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>	<p>через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</p>	<p>Таким чином, встановлення вимог та обмежень до діяльності банків іншим органом, крім Національного банку України, зокрема, обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.</p> <p>Згідно ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців; надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції; дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.</p> <p>Положення проекту абзаців двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 про те, що банківська гарантія має бути видана банківською установою, яка входить до переліку системно важливих банків, є дискримінаційними, оскільки даними вимогами Оператора газотранспортної системи обмежує кількість потенційних учасників, які співпрацюють та</p>
--	--	--

ENERGY
SUPPLIERS
ASSOCIATION

www.esa.org.ua
+38 067 649 00 67
ukraine.esa@gmail.com

01010, м. Київ
вул. Московська
буд. 32/2, поверх 14

by 04.08.2022p
N 167-CA-02-0822

**Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг**
03057, м. Київ, вул. Смоленська, 19

Щодо надання зауважень та пропозицій

27.07.2022 схвалений проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення Зміни до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акта (далі - Проєкт) оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет за посиланням <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyetsya-proyekt-postanovi-shcho-maye-oznaki-regulyatornogo-akta-zmina-do-kodeksu-gazotransportnoyi-sistemi> з метою отримання зауважень та пропозицій до 05.08.2022 включно.

Проєктом пропонується абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, викласти в такій редакції: зокрема: «Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

...».

В Аналізі впливу Проєкту вказано: «Разом з тим, збройна агресія російської федерації призвела до погіршення стану фінансового сектору України. У зв'язку з цим, з метою нівелювання ризиків функціонування газотранспортної системи України виникає необхідність встановлення критеріїв до банківських гарантій».

В Обґрунтуванні схвалення Проєкту зазначено: «... за наявною в НКРЕКП інформацією існують випадки, коли банки відмовляють у виплаті виданих банківських гарантій».

На виконання абз. 25 пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС (в редакції постанови №2086 від 13.11.2020) Оператор ГТС має публікувати на своєму вебсайті Перелік банків, що не виконали зобов'язання. Такий Перелік та подібні дані відсутні на вебсайті Оператора ГТС.

НКРЕКП також не наведено інформації про конкретні випадки невиконання банками зобов'язань перед Оператором ГТС, масштабність таких випадків та розмір непогашених фінансових зобов'язань перед Оператором ГТС, рівень погіршення фінансового стану Оператора ГТС у зв'язку із цим.

Вищенаведене надає підстави ставити під сумнів об'єктивність передумов та обґрунтованість запропонованих Проєктом змін.

Поряд з цим, аналогічні Проєкту положення щодо системно важливих банків вже були запроваджені НКРЕКП постановою від 26.08.2020 №1611, які постановою НКРЕКП 13.11.2020 № 2086 на виконання рекомендацій Антимонопольного комітету України (АМК України) від 05.11.20 №48-рк були відмінені - вилучено з Кодексу ГТС критерії «входження до переліку системно важливих банків», які за висновками АМК України спотворювали та обмежували конкуренцію на ринку банківських послуг. Застосування критерію системно важливих банків діяло з 01.10.2020, тобто 13 днів.

При цьому, попередня редакція абзців 25 та 27 пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС була викладена в редакції Постанови НКРЕКП від 28.05.2019 року № 844. Підставою для її прийняття стало рішення Окружного адміністративного суду міста Києва у справі №826/11538/17 від 07.09.2018, яким визначено, що: «встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи

ENERGY
SUPPLIERS
ASSOCIATION

www.esa.org.ua
+38 067 549 00 67
ukraine.esa@gmail.com

01010, м. Київ,
вул. Московська,
буд. 32/2 поверх 14

іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим ...». Судом були скасовані незаконні вимоги до банків-надавачів фінансового забезпечення – банківських гарантій.

За результатом розгляду іншої справи №640/19051/19 Окружним адміністративним судом м. Києва винесено рішення від 07.02.2020 року, яким в задоволенні позовних вимог АТ «Укртрансгаз» (оператора газотранспортної системи до 31.12.2019) до НКРЕКП про визнання протиправною та нечинною постанови НКРЕКП від 28.05.2019 №844 відмовлено повністю. Судом рішення обґрунтоване, зокрема тим, що приписи законодавства не містять заборон або обмежень на видачу гарантій.

У Оператора ГТС у період з 20 до 26 грудня 2019 року були спроби одноосібно встановити вимоги до банків, гарантії яких приймаються у якості фінансового забезпечення шляхом оприлюднення таких вимог на власному вебсайті. По даному факту АМК України надані рекомендації від 16.01.2020 №1, якими рекомендовано: *«не вживати дій щодо встановлення будь-яких вимог та критеріїв до банків, гарантії яких приймаються як належне фінансове забезпечення».*

Одночасно комплексний аналіз чинного законодавства України свідчить, що спроби звуження кола банків, гарантія яких може вважатись Оператором ГТС прийнятним фінансовим забезпеченням є порушенням статті 3 Закону України «Про ринок природного газу», статей 6, 200 Господарського кодексу України, статті 560 Цивільного кодексу України, статей 2, 4, 5, 7, 47, 49 Закону України «Про банки та банківську діяльність».

Одночасно, чисельні зміни, що вносилися, пропонується ввести до Кодексу ГТС щодо вимог до банків на предмет надання банківських гарантій за договором транспортування природного газу відображає непослідовність дій НКРЕКП, недотримання мети та основних принципів діяльності Регулятора, визначених статтями 3, 4 Закону України «Про НКРЕКП», посягають на баланс інтересів споживачів, держави і суб'єктів ринку природного газу, суб'єктів ринків банківських послуг, мають ознаки вчинення Регулятором порушення, передбаченого частиною 1 статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади.

Із врахування вищенаведеного, Громадська спілка «Асоціація постачальників енергоресурсів», у випадку затвердження Проекту, розглядатиме таке рішення Регулятора необґрунтованим.

Відповідно до пункту 3 Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень НКРЕКП, затвердженого постановою Регулятора від 30.06.2017 № 866, надаємо пропозиції та зауваження в табличній формі згідно з додатком 1 такого Порядку (додається – Додаток №1) в письмовій та електронній формі на e-mail: kulakovska@nerc.gov.ua.

Додаток 1: Таблиця на 3 арк.

Голова правління

А. Компан

Вик.: Сорохан Д.М.
Тел.: 050 3824216

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу ГТС»
(далі – Проект)

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>1. Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, викласти в такій редакції:</p> <p>«Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</p> <p>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам</p>	<p>Абзаци двадцять п'ятий та двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, замінити двома абзацами в такій редакції:</p> <p>«Банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням.</p> <p>Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення».</p>	<p>Регулятор без об'єктивного та належного обґрунтування причин внесення змін до вимог до банківських гарантій ініціює в цій частині зміни до Кодексу газотранспортної системи, що не відповідають статті 3 Закону України «Про ринок природного газу», статтям 6, 200 Господарського кодексу України, статті 560 Цивільного кодексу України, статтям 2, 4, 5, 7, 47, 49 Закону України «Про банки та банківську діяльність».</p> <p>Одночасно Проект чергових змін суперечить обставинам, що встановлені рішенням судів та рекомендаціям АМК України, а саме:</p> <p>1.) Рішенням суду у адміністративних справах предметом розгляду яких були питання правомірності дій НКРЕКП щодо встановлення вимог до банків та банківських гарантій під час надання фінансового забезпечення замовниками послуг транспортування оператору газотранспортної системи за договором транспортування природного газу, зокрема:</p> <p>➤ у справі №826/11538/17 за позовом ТОВ «Газоторгова компанія», ПАТ «РВС Банк», ТОВ «Нафтогаз-Альянс» до НКРЕКП про визнання протиправного та скасування постанови від 28 квітня 2017 року № 615 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493», Окружним адміністративним судом м. Києва винесено рішення від 07 вересня 2018 року, яким вимоги позивачів задоволені та в тексті якого встановлено наступне:</p> <p>«...Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено</p>

<p>цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</p> <p>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про виключення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня виключення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків, коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком, щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії</p>	<p>/ АБО</p> <p>Залишити чинні положення Кодексу ГТС в редакції від 13.11.2020 №2086.</p>	<p>іншим органом, у тому числі НКРЕКП. Як зазначив НБУ у своїх письмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.</p> <p>Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватися тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недотриманням»;</p> <p>➤ у справі №640/19051/19 за позовом АТ «Укртрансгаз» (оператора газотранспортної системи до 31.12.2019) до НКРЕКП про визнання протиправною та нечинною постанову НКРЕКП "Про затвердження зміни до Кодексу газотранспортної системи" від 28.05.2019 №844 в частині заборони оператору газотранспортної системи встановлювати вимоги та критерії до банків, банківські гарантії, які будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення.</p> <p>За результатом розгляду даної справи Окружним адміністративним судом м. Києва винесено рішення від 07 лютого 2020 року, яким в задоволенні позовних вимог Оператору ГТС відмовлено повністю. Судове рішення обґрунтоване, зокрема тим, що приписи законодавства не містять заборон або обмежень на видачу гарантій.</p> <p>П.) Рекомендаціям Антимонопольного комітету України (далі – АМК України):</p> <p>➤ від 16.01.2020 року №1 рк, наданих Оператору ГТС щодо недопущення вжиття дій з встановлення будь-яких вимог та критеріїв до банків, гарантії яких прижматимуться як належне фінансове забезпечення від замовників послуг транспортування природного газу;</p> <p>➤ від 05.11.20 №48-рк, якими надано обов'язкові для розгляду рекомендації для НКРЕКП.</p> <p>Рекомендацією встановлено, що внесення НКРЕКП змін до Кодексу ГТС постановою від 26.08.2020 №1611:</p>
--	---	---

<p>проблемного неплатоспроможного.».</p>	<p>або</p>	<p>звужували коло банків, гарантія яких може вважатись ТОВ «Оператор ГТС України» прийнятим фінансовим забезпеченням; обмежили можливість суб'єктів ринку природного газу у виборі банківської установи, яка надає гарантію. Рекомендації були спрямовані на усунення обмежень конкуренції на ринку послуг із надання банківських гарантій у сфері послуг транспортування природного газу запроваджених НКРЕКП.</p> <p>НКРЕКП з урахуванням рекомендацій Комітету прийнято постанову від 13.11.2020 №2086 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП». Вказаною постановою вилучено з Кодексу ГТС критерій «входження до переліку системно важливих банків», що спотворював та обмежував конкуренцію на ринку банківських послуг.</p> <p>На засіданні АМК України 18 лютого 2021 року зазначені рекомендації НКРЕКП було визнано виконаними.</p> <p>Враховуючи вищенаведене, запропонована Асоціацією редакція змін враховує встановлені судом факти та рекомендації АМК України, та пропонує відновити положенням Кодексу ГТС в редакції від 28.05.2019 №844, або залишити чинні положення в редакції від 13.11.2020 № 2086.</p>
--	------------	---

Голова правління

А. Компан

Товариство з обмеженою відповідальністю «НОВІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОЕКТИ»

ТОВ «НЕП», ЄДРПОУ: 44207632
вул. Волоська, буд. 11-А, м. Київ, 04070
e-mail: info@newpro.energy, тел.: 380 (99) 688 98 91

03.08.2022 № 1303/09-2022

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ
ЕНЕРГЕТИКИ ТА
КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

ПРОПОЗИЦІЇ до проєкту регуляторного акту

27 липня 2022 року на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет оприлюднений проєкт постанови «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи».

Як зазначає розробник проєкту постанови, метою її прийняття є удосконалення положень Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, в частині внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування природного газу, а саме визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування оператору ГТС.

Змінами передбачається, що оператор ГТС прийматиме банківські гарантії видані виключно банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Вважаємо, що проєкт постанови не відповідає Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України, Закону України «Про ринок природного газу, Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про банки та банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України», з огляду на таке.

Історія встановлення вимог до банків, які мають право надавати гарантії замовникам послуг транспортування доволі тримала.

Перша редакція цієї норми Кодексу ГТС передбачала, що надання банківської гарантії, виданої банком, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного, не є належним фінансовим забезпеченням. Тобто оператором ГТС приймалися банківські гарантії, видані всіма діючими банками.

Відповідно до внесених постановою № 615 від 28 квітня 2017 року змін до глави 2 Розділу VIII Кодексу ГТС замовник послуг транспортування мав право надати фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої зареєстрованим в Україні банком або банком, зареєстрованим у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), при цьому повинні виконуватися нижчезазначені вимоги:

1) для банків, зареєстрованих у країнах, що входять до ОЕСР, діючий довгостроковий кредитний рейтинг повинен бути не менше ніж «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менше ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service;

2) для банків, зареєстрованих в Україні:

у такого банку є діючий національний довгостроковий кредитний рейтинг від міжнародних рейтингових агенцій Standard & Poor's, Fitch IBCA або Moody's Investors Service, який не менше ніж:

«A(ukr)» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Fitch IBCA, та/або «A.ua» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Moody's IBCA, та/або «uaA» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Standard & Poor's; або

у такого банку:

частка активів становить не менш ніж 0,5 % активів банківської системи України; або контрольний пакет акцій (більше ніж 50 %) належить фінансовій або банківській установі(-ам), яка(-і) має (-ють) діючий довгостроковий кредитний рейтинг не менш «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менш ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service, та зареєстрована в Україні або у країні, що входить до ОЕСР.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 року у справі № 826/11538/17 незаконно встановленні вимоги НКРЕКП до банків, надавачів гарантій були скасовані.

Варто процитувати це рішення суду: *«Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено іншим органом, у тому числі НКРЕКП.*

Як зазначив НБУ у своїх письмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.

Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.»

Після прийняття судом такого рішення, очікувано постановою НКРЕКП від 28.05.2019 року № 844 було визначено, що банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням. Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення.

В подальшому, з невідомих підстав та без достатнього обґрунтування НКРЕКП була прийнята постанова від 26.08.2020 року № 1611, якою в черговий раз встановлені незаконні положення, що оператор газотранспортної системи не приймає фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої банком, який не віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

З урахуванням явної незаконності цього положення, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 06 жовтня 2020 року у справі № 640/22977/20 його дія була зупинена з 01 жовтня 2020 року.

Розуміючи свої ілюзорні можливості відстояти в суді незаконну постанову від 26.08.2020 року № 1611, НКРЕКП була прийнята постанова № 2086 від 13.11.2021 року про те, що оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Тому, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.11.2020 року адміністративний позов про скасування постанови від 26.08.2020 року № 1611 залишено без розгляду на підставі заяви про відкликання позовної заяви представником позивача, а заходи забезпечення позову скасовані.

Запропонований для обговорення проект постанови НКРЕКП, що банківська гарантія має бути видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків, є повторною спробою НКРЕКП встановити таке незаконне положення.

Така спроба скоріш за все обумовлена невірним розумінням НКРЕКП наданих їй законом повноважень. Зокрема, пункт 7² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» передбачає, що до компетенції Регулятора на ринку природного газу

належать визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

При цьому, НКРЕКП з невідомих підстав не розрізняє поняття «вимоги до банківських гарантій» від поняття «вимоги до банків».

Для розуміння відмінностей між цими поняттями, Регулятору слід не ігнорувати діюче законодавство України та підходити законодавця до регулювання діяльності банків та вирішення питання надання банками гарантій як способу забезпечення договірних зобов'язань.

Так, стаття 3 Закону України «Про банки та банківську діяльність» визначає, що цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Відповідно до статті 4 цього Закону Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, цього Закону, Закону України «Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку України в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, документи для отримання банківської ліцензії. (стаття 19 Закону України «Про банки та банківську діяльність»).

Таким чином, виключно Національний банк України може встановлювати вимоги до банків, регулювати та здійснювати нагляд за їх діяльністю, обмежуючи їх діяльність відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність, зокрема віднесення їх до проблемних або неплатоспроможних.

З іншого боку, в законодавстві України по іншому вирішується питання встановлення вимог до гарантій, які надаються банками.

Відповідно до статті 560 Цивільного кодексу України за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.

Згідно зі статтею 200 Господарського кодексу України гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження (гарантійного листа) банком, іншою кредитною установою, страховою організацією (банківська гарантія) про задоволення вимог управленої сторони у розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане у ньому певне зобов'язання, або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.

З огляду на те, що гарантії надаються зазвичай банками, Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 року № 639 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25.01.2018 року № 5), затверджене Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах.

Це Положення регулює загальний порядок, загальні умови надання та отримання всіма без виключення банками гарантій/контргарантій та їх виконання, встановлюючи необхідні вимоги до таких гарантій.

В окремих випадках, законодавець у разі необхідності делегує державним органам повноваження по встановленню вимог до банківських гарантій як забезпечення виконання певних договорів.

Зокрема, відповідно до частини 12 статті 14 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» умови та форма банківської гарантії у цій сфері договірних відносин затверджуються Національним банком України за поданням Фонду державного майна України.

Постановою Правління Національного банку України від 03.08.2021 року № 82 з метою реалізації наданих повноважень затвердженні форма банківської гарантії та умови банківської гарантії.

Іншим прикладом може слугувати стаття 9 Закону України «Про публічні закупівлі», якою до основних функцій Уповноваженого органу (центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель) віднесено розроблення та затвердження форми і вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як уповноважений орган реалізувало надані повноваження через прийняття свого Наказу від 14 грудня 2020 року № 2628, затвердивши форму і вимоги до банківських гарантії.

В аналогічний спосіб законодавцем у пункті 7² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу до компетенції Регулятора на ринку природного газу віднесено питання визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантії.

НКРЕКП, діючи в межах наданих Законом повноважень, не має право встановлювати вимоги до банків, що надають гарантії.

У своїй сукупності неведені доводи свідчать про незаконне втручання НКРЕКП в діяльність банків, послідовне встановлення штучних перешкод для замовників послуг транспортування природного газу та свідоме ігнорування вимог законодавства України.

Хоча діюча редакція Кодексу ГТС недостатньо вдосконалена та містить певні недоліки, пропонуємо залишити положення, що Оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Детальні пропозиції подаються у вигляді порівняльної таблиці відповідно до постанови НКРЕКП від 30.06.2017 року № 866.

З повагою

Директор

Олег ЦАП

ЗАУВАЖЕННЯ та ПРОПОЗИЦІЇ
до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи»

ПОЛОЖЕННЯ ДІЮЧОЇ РЕДАКЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	ЗМІСТ ПОЛОЖЕНЬ ПРОЄКТУ ПОСТАНОВИ ЗМІНИ ДО КОДЕКСУ ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
ВІШ. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	ВІШ. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	
2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	
3.	3. Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.	Залишити діючу редакцію 3. У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання). Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.	Вважаємо, що проект постанови не відповідає Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України, Закону України «Про ринок природного газу, Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про банки та банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України», з огляду на таке. Історія встановлення вимог до банків, які мають право надавати гарантії замовникам послуг транспортування доволі тримала. Перша редакція цієї норми Кодексу ГТС передбачала, що надання банківської гарантії, видаваної банком, щодо якого Національний банк України

<p>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператором газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>	<p>газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>	<p><u>послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</u></p> <p><u>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування.</u></p> <p><u>Замовник послуг транспортування повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</u></p>	<p>прийняв рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного, не є належним фінансовим забезпеченням. Тобто оператором ГТС приймалися банківські гарантії, видані всіма діючими банками.</p> <p>Відповідно до внесених постановою № 615 від 28 квітня 2017 року змін до глави 2 Розділу VIII Кодексу ГТС замовник послуг транспортування мав право надати фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої зареєстрованим в Україні банком або банком, зареєстрованим у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), при цьому повинні виконуватися нижчезазначені вимоги:</p> <p>1) для банків, зареєстрованих у країнах, що входять до ОЕСР, діючий довгостроковий кредитний рейтинг повинен бути не менше ніж «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менше ніж «А2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service;</p> <p>2) для банків, зареєстрованих в Україні: у такого банку є діючий національний довгостроковий кредитний рейтинг від міжнародних рейтингових агентств Standard & Poor's, Fitch</p>
--	---	---	---

IBCA або Moody's Investors Service, який не менше ніж:

«A(ukr)» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Fitch IBCA, та/або «A.ua» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Moody's IBCA, та/або «uaA» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Standard & Poor's; або у такого банку:

частка активів становить не менш ніж 0,5 % активів банківської системи України;

або контрольний пакет акцій (більше ніж 50 %) належить фінансовій або банківській установі(-ам), яка(-і) має (-ють) діючий довгостроковий кредитний рейтинг не менш «A» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менш ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service, та зареєстрована в Україні або у країні, що входить до ОЕСР.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 року у справі № 826/11538/17 незаконно встановленні вимоги НКРЕКП до банків, надавачів гарантій були скасовані.

Варто процитувати це рішення суду: «Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та

обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено іншим органом, у тому числі НКРЕКП.

Як зазначив НБУ у своїх письмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.

Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.»

Після прийняття судом такого рішення, очікувано постановою НКРЕКП від 28.05.2019 року № 844 було визначено, що банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням. Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг

транспортування в якості
фінансового забезпечення.

В подальшому, з невідомих підстав та без достатнього обґрунтування НКРЕКП була прийнята постанова від 26.08.2020 року № 1611, якою в черговий раз встановлені незаконні положення, що оператор газотранспортної системи не приймає фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої банком, який не віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

З урахуванням явної незаконності цього положення, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 06 жовтня 2020 року у справі № 640/22977/20 його дія була зупинена з 01 жовтня 2020 року.

Розуміючи свої ілюзорні можливості відстояти в суді незаконну постанову від 26.08.2020 року № 1611, НКРЕКП була прийнята постанова № 2086 від 13.11.2021 року про те, що оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Тому, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.11.2020

року адміністративний позов про скасування постанови від 26.08.2020 року № 1611 залишено без розгляду на підставі заяви про відкликання позовної заяви представником позивача, а заходи забезпечення позову скасовані.

Запропонований для обговорення проєкт постанови НКРЕКП, що банківська гарантія має бути видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків, є повторною спробою НКРЕКП встановити таке незаконне положення.

Така спроба скоріш за все обумовлена невірним розумінням НКРЕКП наданих їй законом

повноважень. Зокрема, пункт 7-2 частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» передбачає, що до компетенції Регулятора на ринку природного газу належать визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

При цьому, НКРЕКП з невідомих підстав не розрізняє поняття «вимоги до банківських гарантій» від поняття «вимоги до банків».

Для розуміння відмінностей між цими поняттями, Регулятору слід не ігнорувати діюче законодавство

України та підходи законодавця до регулювання діяльності банків та вирішення питання надання банками гарантій як способу забезпечення договорних зобов'язань.

Так, стаття 3 Закону України «Про банки та банківську діяльність» визначає, що цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Відповідно до статті 4 цього Закону Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, цього Закону, Закону України «Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку

України в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, документи для отримання банківської ліцензії. (стаття 19 Закону України «Про банки та банківську діяльність»).

Таким чином, виключно Національний банк України може встановлювати вимоги до банків, регулювати та здійснювати нагляд за їх діяльністю, обмежуючи їх діяльність відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність», зокрема віднесення їх до проблемних або неплатоспроможних.

З іншого боку, в законодавстві України по іншому вирішується питання встановлення вимог до гарантій, які надаються банками.

Відповідно до статті 560 Цивільного кодексу України за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.

Згідно зі статтею 200 Господарського кодексу України гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження (гарантійного листа) банком, іншою кредитною установою, страховою організацією (банківська гарантія) про задоволення вимог

Управленої сторони у розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане у ньому певне зобов'язання, або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.

З огляду на те, що гарантії надаються зазвичай банками, Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 року № 639 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25.01.2018 року № 5), затверджене Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах.

Це Положення регулює загальний порядок, загальні умови надання та отримання всіма без виключення банками гарантій/контргарантій та їх виконання, встановлюючи необхідні вимоги до таких гарантій.

В окремих випадках, законодавець у разі необхідності делегує державним органам повноваження по встановленню вимог до банківських гарантій як забезпечення виконання певних договорів.

Зокрема, відповідно до частини 12 статті 14 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» умови та форма

<p>банківської гарантії у цій сфері договірних відносин затверджуються Національним банком України за поданням Фонду державного майна України.</p> <p>Постановою Правління Національного банку України від 03.08.2021 року № 82 з метою реалізації наданих повноважень затвердженні форма банківської гарантії та умови банківської гарантії.</p> <p>Іншим прикладом може слугувати стаття 9 Закону України «Про публічні закупівлі», якою до основних функцій Уповноваженого органу (центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель) віднесено розроблення та затвердження форми і вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції.</p> <p>Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як уповноважений орган реалізувало надані повноваження через прийняття свого Наказу від 14 грудня 2020 року № 2628 , затвердивши форму і вимоги до банківських гарантії.</p> <p>В аналогічний спосіб законодавцем у пункті 7-2 частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу до компетенції Регулятора на ринку природного газу віднесено питання визначення</p>			
---	--	--	--

порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

НКРЕКП, діючи в межах наданих Законом повноважень, не має право встановлювати вимоги до банків, що надають гарантії.

У своїй сукупності неведені доводи свідчать про незаконне втручання НКРЕКП в діяльність банків, послідовне встановлення штучних перешкод для замовників послуг транспортування природного газу та свідоме ігнорування вимог законодавства України.

Хоча діюча редакція Кодексу ГТС недостатньо вдосконалена та містить певні недоліки, пропонуємо залишити положення, що Оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконати зобов'язання.

03 серпня 2022 року

ДИРЕКТОР ТОВ «НЕП»

Олег ЦАП

ЕЛЕКТРОННЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

АТ «АБ РАДАБАНК»

**Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сфері енергетики та комунальних
послуг**

**№ 2713 - 1/03-
2/2022
04.08.2022 року**

Щодо проекту постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи»

АТ «АБ «РАДАБАНК» надає зауваження та пропозиції до проекту постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи».

Додаток:

1. Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта.

З повагою,

**Голова Правління
АТ «АБ «РАДАБАНК»**

Андрій ГРІГЕЛЬ

Вик.: Максим Замковий
Тел. (0562) 387-654

ДОКУМЕНТ ПОСВІДЧЕН

Грігель Андрій Валерійович

Дата видачі сертифіката:

02.06.2021 14:10:44

Дата закінчення сертифіката:

02.06.2023 14:10:44

Серійний номер:

58E2D9E7F900307B040000001FC02900B34D9500

Ким виданий:

КНЕДП - ІДД ДПС

Кому виданий:

Грігель Андрій Валерійович

Дата підписи:

04.08.2022 12:17:21

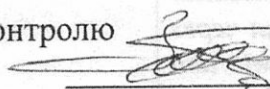
Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року №2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за №1378/27823, викласти в такій редакції:</p> <p><i>«Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</i></p> <p><i>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</i></p> <p><i>У випадку якщо на день надання банківської гарантії,</i></p>	<p>Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року №2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за №1378/27823, залишити в діючій редакції.</p>	<p>Зміни в абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року №2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за №1378/27823, мають дискримінаційний характер як для окремих учасників ринку природного газу, так і для частини банків України.</p> <p>У разі затвердження даного рішення НКРЕКП вірогідно можуть бути такі наслідки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значно зменшиться перелік потенційних банківських установ щодо можливого оформлення банківських гарантії, і суб'єкти господарювання, учасники ринку природного газу, будуть обмежені в виборі банків та умов, щодо отримання таких послуг; - виключення частини банків України з даного процесу виключить можливість щодо залучення клієнтів та реалізації банківських продуктів відповідно до

<p>яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня виключення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків, коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком, щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.»</p>		<p>Закону України «Про банки та банківську діяльність».</p>
---	--	---

«04»серпня 2022 року

Начальник відділу комплаєнс-контролю
АТ «АБ «РАДАБАНК»

Максим ЗАМКОВИЙ

ТОВ "КИЇВГАЗТРЕЙД"
03124, Україна, м. Київ
вул. Миколи Василенка, 5
ЄДРПОУ 42394311
тел. +38(044) 390 85 58
<http://kyivgaztrade.com.ua>
info@kyivgaztrade.com.ua

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057
kulakovska@necr.gov.ua

24.08.2022 № 498/01

На № _____ від _____

Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг запропоновано зміни до абзаців двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 №2493.

Згідно з додатком 1 до Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 червня 2017 року № 866 ТОВ «КИЇВГАЗТРЕЙД» надсилає зауваження та пропозиції до вказаного проекту рішення.

Додатки : Додаток 1 на ___ арк.

Директор

Альберт КАШПЕРСЬКИЙ

вик. Сидоренко М.

Додаток 1
до Порядку проведення відкритого обговорення проектів
рішень Національної комісії, що
здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та
комунальних послуг

Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи.</p> <p>1. Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, викласти в такій редакції:</p> <p>«Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</p> <p>Оператор газотранспортної системи</p>	<p>Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, залишити без змін.</p>	<p>Напередодні початку опаловального періоду 2022 – 2023 років в умовах дії воєнного стану в Україні, запропоновані зміни до Кодексу газотранспортної системи України щодо скорочення переліку банків, які мають право надавати фінансову гарантію, можуть привести до негативних наслідків як для Постачальників природного газу так і для Споживачів, що не є побутовими.</p> <p>Загальний рівень оплат вартості природного газу значно погіршився у зв'язку з надто критичною спроможністю Споживачів,</p>

<p>інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</p>	<p>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня виключення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків, коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком, щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.».</p>	<p>щодо здійснення своєчасної оплати спожитого чи замовленого обсягу газу. Початковий період з 24 лютого 2022 і по теперішній час, з метою недопущення соціальної напруги та ефективного функціонування підприємств, державних установ, лікарень, військових частин, шпиталів, здійснюють закупівлю природного газу здебільш за власний рахунок, що призводить до зменшення обсягів обігових коштів.</p> <p>Станом на липень 2022 року Постачальники мають велику дебіторську заборгованість, так, у листах про погашення боргу більшість Споживачів і, навіть, Оператор ГТС України, посиляються на виникнення та дію форс – мажорних обставин, пов'язаних з військовою агресією Російської Федерації проти України, та повідомляють про можливість погашення заборгованості тільки після закінчення дії форс – мажорних обставин.</p> <p>Запропоновані Регулятором строки зміни банка – гаранта (15 робочих</p>
--	---	---

	<p>днів), є занедто скороченими для здійснення</p> <p>Постачальником дій, з огляду на дію воєнного стану, який впливає на строки опрацювання банками бухгалтерської документації, та іншої інформації</p> <p>Постачальника, яка необхідна банкам для прийняття рішення щодо можливості надання фінансової гарантії</p> <p>Принципалу.</p> <p>Крім того, Постачальник, за відсутності гарантії, виданої банком, який віднесено до переліку системно важливих, повинен сплатити грошові кошти Оператору ТТС України за два дні наперед до подачі номінації, або розмістити грошові кошти на депозитному рахунку нового банку; а кошти, які містяться на депозитному вкладному рахунку банку, чия фінансова гарантія вже не є дійсною, Постачальник отримує тільки через місяць.</p> <p>З огляду на вище зазначене, вбачається, що запропоновані зміни до Кодексу газотранспортної системи України, в умовах</p>
--	---

військового стану змусять
Постачальників заблокувати
ще більше обігових коштів, а
деякі з них вимушені будуть
припинити свою господарську
діяльність.

Негативні наслідки не
оминуть і сумлінних
Споживачів, які здійснили
передплату та замовили обсяг
газу і, раптом, залишившись
без діючого Постачальника,
змушені будуть терміново
шукати кошти для оплати
замовленого обсягу газу вже
новому Постачальнику.

Вважаємо, що
скасування можливості
подання фінансової гарантії
від банків, які не віднесені до
переліку системно важливих,
спричинить фінансовий колапс
і вкрай негативно вплине на
весь ринок природного газу
України.

«04»серпня 2022року

Альберт КАШПЕРСЬКИЙ

№167-м-1867-0822
Висл. від 05.08.2022р

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг
03057, м. Київ, вул. Смоленська, 19

Щодо надання зауважень та пропозицій

27.07.2022 схвалений проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення Зміни до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акта (далі - Проєкт) оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет за посиланням <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyetsya-proyekt-postanovi-shcho-maye-oznaki-regulyatornogo-akta-zmina-do-kodeksu-gazotransportnoyi-sistemi> з метою отримання зауважень та пропозицій до 05.08.2022 включно.

Проєктом пропонується абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, викласти в такій редакції: зокрема: «Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

...».

В Аналізі впливу Проєкту вказано: «Разом з тим, збройна агресія російської федерації призвела до погіршення стану фінансового сектору України. У зв'язку з цим, з метою нівелювання ризиків функціонування газотранспортної системи України виникає необхідність встановлення критеріїв до банківських гарантій».

В Обґрунтуванні схвалення Проєкту зазначено: «... за наявною в НКРЕКП інформацією існують випадки, коли банки відмовляють у виплаті виданих банківських гарантій».

На виконання абз. 25 пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС (в редакції постанови №2086 від 13.11.2020) Оператор ГТС має публікувати на своєму вебсайті Перелік банків, що не виконали зобов'язання. Такий Перелік та подібні дані відсутні на вебсайті Оператора ГТС.

НКРЕКП також не наведено інформації про конкретні випадки невиконання банками зобов'язань перед Оператором ГТС, масштабність таких випадків та розмір непогашених фінансових зобов'язань перед Оператором ГТС, рівень погіршення фінансового стану Оператора ГТС у зв'язку із цим.

Вищенаведене надає підстави ставити під сумнів об'єктивність передумов та обґрунтованість запропонованих Проєктом змін.

Поряд з цим, аналогічні Проєкту положення щодо системно важливих банків вже були запроваджені НКРЕКП постановою від 26.08.2020 №1611, які постановою НКРЕКП 13.11.2020 № 2086 на виконання рекомендацій Антимонопольного комітету України (АМК України) від 05.11.20 №48-рк були відмінені - вилучено з Кодексу ГТС критерії «входження до переліку системно важливих банків», які за висновками АМК України спотворювали та обмежували конкуренцію на ринку банківських послуг. Застосування критерію системно важливих банків діяло з 01.10.2020, тобто 13 днів.

При цьому, попередня редакція абзців 25 та 27 пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС була викладена в редакції Постанови НКРЕКП від 28.05.2019 року № 844. Підставою для її прийняття стало рішення Окружного адміністративного суду міста Києва у справі

№826/11538/17 від 07.09.2018, яким визначено, що: *«встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим ...»*. Судом були скасовані незаконні вимоги до банків-надавачів фінансового забезпечення – банківських гарантій.

За результатом розгляду іншої справи №640/19051/19 Окружним адміністративним судом м. Києва винесено рішення від 07.02.2020 року, яким в задоволенні позовних вимог АТ «Укртрансгаз» (оператора газотранспортної системи до 31.12.2019) до НКРЕКП про визнання протиправною та нечинною постанови НКРЕКП від 28.05.2019 №844 відмовлено повністю. Судом рішення обґрунтоване, зокрема тим, що приписи законодавства не містять заборон або обмежень на видачу гарантій.

У Оператора ГТС у період з 20 до 26 грудня 2019 року були спроби одноосібно встановити вимоги до банків, гарантії яких приймаються у якості фінансового забезпечення шляхом оприлюднення таких вимог на власному вебсайті. По даному факту АМК України надані рекомендації від 16.01.2020 №1, якими рекомендовано: *«не вживати дій щодо встановлення будь-яких вимог та критеріїв до банків, гарантії яких приймаються як належне фінансове забезпечення»*.

Одночасно комплексний аналіз чинного законодавства України свідчить, що спроби звуження кола банків, гарантія яких може вважатись Оператором ГТС прийнятним фінансовим забезпеченням є порушенням статті 3 Закону України «Про ринок природного газу», статей 6, 200 Господарського кодексу України, статті 560 Цивільного кодексу України, статей 2, 4, 5, 7, 47, 49 Закону України «Про банки та банківську діяльність».

Одночасно, чисельні зміни, що вносилися, пропонується ввести до Кодексу ГТС щодо вимог до банків на предмет надання банківських гарантій за договором транспортування природного газу відображає непослідовність дій НКРЕКП, недотримання мети та основних принципів діяльності Регулятора, визначених статтями 3, 4 Закону України «Про НКРЕКП», посягають на баланс інтересів споживачів, держави і суб'єктів ринку природного газу, суб'єктів ринків банківських послуг, мають ознаки вчинення Регулятором порушення, передбаченого частиною 1 статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади.

Із врахування вищенаведеного, Товариство з обмеженою відповідальністю «ЙЕ ЕНЕРГІЯ», у випадку затвердження Проєкту, розглядатиме таке рішення Регулятора необґрунтованим.

Відповідно до пункту 3 Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень НКРЕКП, затвердженого постановою Регулятора від 30.06.2017 № 866, надаємо пропозиції та зауваження в табличній формі згідно з додатком 1 такого Порядку (додається – Додаток №1) в письмовій та електронній формі на e-mail: kulakovska@nerc.gov.ua.

Додатки:

1. Таблиця на 3 арк.
2. Копія довіреності представника на 1 арк.

Представник за довіреністю
(№191-22 від 08.02.2022)

В. Гносій

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу ГТС»
(далі – Проект)

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>1. Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, викласти в такій редакції:</p> <p>«Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</p> <p>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам</p>	<p>Абзаци двадцять п'ятий та двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, замінити двома абзацами в такій редакції:</p> <p>«Банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням.</p> <p>Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення».</p>	<p>Регулятор без об'єктивного та належного обґрунтування причин внесення змін до вимог до банківських гарантій ініціює в цій частині зміни до Кодексу газотранспортної системи, що не відповідають статті 3 Закону України «Про ринок природного газу», статтям 6, 200 Господарського кодексу України, статті 560 Цивільного кодексу України, статтям 2, 4, 5, 7, 47, 49 Закону України «Про банки та банківську діяльність».</p> <p>Одночасно Проект чергових змін суперечить обставинам, що встановлені рішенням судів та рекомендаціям АМК України, а саме:</p> <p>1.) Рішенням суду у адміністративних справах предметом розгляду яких були питання правомірності дій НКРЕКП щодо встановлення вимог до банків та банківських гарантій під час надання фінансового забезпечення замовниками послуг транспортування оператору газотранспортної системи за договором транспортування природного газу, зокрема:</p> <p>➤ у справі №826/11538/17 за позовом ТОВ «Газоторгова компанія», ПАТ «РВС Банк», ТОВ «Нафтогаз-Альянс» до НКРЕКП про визнання протиправного та скасування постанови від 28 квітня 2017 року № 615 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493», Окружним адміністративним судом м. Києва винесено рішення від 07 вересня 2018 року, яким вимоги позивачів задоволені та в тексті якого встановлено наступне:</p> <p>«...Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено</p>

<p>цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</p> <p>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про виключення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня виключення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків, коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком, щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії</p>	<p>/ АБО</p> <p>Залишити чинні положення Кодексу ГТС в редакції від 13.11.2020 №2086.</p>	<p>іншим органом, у тому числі НКРЕКП. Як зазначив НБУ у своїх тисьмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.</p> <p>Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантії, які можуть надаватися тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим»;</p> <p>➤ у справі №640/19051/19 за позовом АТ «Укртрансгаз» (оператора газотранспортної системи до 31.12.2019) до НКРЕКП про визнання протиправною та нечинною постанову НКРЕКП "Про затвердження зміни до Кодексу газотранспортної системи" від 28.05.2019 №844 в частині заборони оператору газотранспортної системи встановлювати вимоги та критерії до банків, банківські гарантії, які будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення.</p> <p>За результатом розгляду даної справи Окружним адміністративним судом м. Києва винесено рішення від 07 лютого 2020 року, яким в задоволенні позовних вимог Оператору ГТС відмовлено повністю. Судове рішення обґрунтоване, зокрема тим, що приписи законодавства не містять заборон або обмежень на видачу гарантії.</p> <p>II.) Рекомендаціям Антимонопольного комітету України (далі – АМК України):</p> <p>➤ від 16.01.2020 року №1 рк, наданих Оператору ГТС щодо недопущення вжиття дій з встановлення будь-яких вимог та критеріїв до банків, гарантії яких прижикатимуться як належне фінансове забезпечення від замовників послуг транспортування природного газу;</p> <p>➤ від 05.11.20 №48-рк, якими надано обов'язкові для розгляду рекомендації для НКРЕКП.</p> <p>Рекомендацією встановлено, що внесення НКРЕКП змін до Кодексу ГТС постановою від 26.08.2020 №1611:</p>
--	---	--

проблемного неплатоспроможного.». або	<p>звужували коло банків, гарантія яких може вважатись ТОВ «Оператор ГТС України» прийнятним фінансовим забезпеченням;</p> <p>обмежили можливість суб'єктів ринку природного газу у виборі банківської установи, яка надає гарантію.</p> <p>Рекомендації були спрямовані на усунення обмежень конкуренції на ринку послуг із надання банківських гарантій у сфері послуг транспортування природного газу запроваджених НКРЕКП.</p> <p>НКРЕКП з урахуванням рекомендацій Комітету прийнято постанову від 13.11.2020 №2086 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП». Вказаною постановою вилучено з Кодексу ГТС критерій «входження до переліку системно важливих банків», що спотворював та обмежував конкуренцію на ринку банківських послуг.</p> <p>На засіданні АМК України 18 лютого 2021 року зазначені рекомендації НКРЕКП було визнано виконаними.</p> <p>Враховуючи вищенаведене, запропонована Асоціацією редакція змін враховує встановлені судом факти та рекомендації АМК України, та пропонує відновити положенням Кодексу ГТС в редакції від 28.05.2019 №844, або залишити чинні положення в редакції від 13.11.2020 № 2086.</p>
--	--

Представник ТОВ ІЕ «ЕНЕРГІЯ»

В. Гноєвий

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК СІЧ»

адреса для листування:

пров. Несторівський, б. 6, м. Київ, 04053, Україна

тел: +380 (44) 207-14-40.

e-mail: bank@sicbank.com

ідентифікаційний код 37716841

JOINT STOCK COMPANY «BANK SICH»

correspondence address:

Nestorivskiy lane 6, Kyiv, 04053, Ukraine

phone: +380 (44) 207-14-40.

e-mail: bank@sicbank.com

identification code 37716841

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ
ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ
ПОСЛУГ**

03057 м. Київ, вул. Смоленська, 19

**ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА
УКРАЇНИ**

01011, Київ, вул. Арсенальна, 9/11

Вих. 1048\07-2

від «05» серпня 2022 року

*Зауваження та пропозиції до проекту постанови
«Про внесення зміни до
Кодексу газотранспортної системи»*

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК СІЧ» (далі – Банк), користуючись нагодою висловлює свою повагу та звертається з наступним.

27 липня 2022 року на офіційному вебсайті НАЦІОНАЛЬНОЮ КОМІСІЄЮ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (далі – НКРЕКП) в мережі Інтернет оприлюднений проект постанови «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи».

Як зазначає розробник проекту постанови, метою її прийняття є удосконалення положень Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, в частині внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення

оплати послуг транспортування природного газу, а саме визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування оператору ГТС.

Змінами передбачається, що оператор ГТС прийматиме банківські гарантії видані виключно банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Вважаємо, що проект постанови не відповідає Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України, Закону України «Про ринок природного газу, Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про банки та банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України» Кодексу газотранспортної системи,

Надаємо зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акта, а саме:

Пропонуємо залишити Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 у діючій редакції:

У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).

Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше

банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.

Обґрунтування: встановлення вимог та обмежень до діяльності банків іншим органом, крім Національного банку України, зокрема, обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.

Згідно ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців; надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції; дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

Положення проекту абзаців двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 про те, що банківська гарантія має бути видана банківською установою, яка входить до переліку системно важливих банків, є дискримінаційними, оскільки даними вимогами Оператора газотранспортної системи обмежує кількість потенційних учасників, які співпрацюють та отримують банківську гарантію (забезпечення тендерної пропозиції) в інших банках України, які в даному випадку не відносяться до переліку системно важливих банків.

Незалежно від того чи є банк системно важливим чи ні, обсяг зобов'язань щодо виконання банківської гарантії обмежено виключно сумою такої гарантії, та у момент настання гарантійного випадку підлягають обов'язковому виконанню в незалежності від статусу банку гаранта (державний, комерційний, системно важливий тощо).

Також, слід звернути увагу на те, що чинним законодавством України не передбачено та не встановлено окремих вимог щодо банків, які беруть участь у здійсненні банківських операцій за гарантіями.

З повагою

Голова Правління

Віктор ДЕМИДЕНКО

**Зауваження та пропозиції
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК СІЧ»**

до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акта

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493:</p> <p><i>Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</i></p> <p><i>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</i></p> <p><i>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг</i></p>	<p>Пропонуємо залишити Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 у діючій редакції:</p> <p>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантії, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі – Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</p> <p>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</p> <p>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення</p>	<p>Встановлення вимог та обмежень до діяльності банків іншим органом, крім Національного банку України, зокрема, обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантії, які можуть надаватися тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.</p> <p>Згідно ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців; надання окремим суб'єктам господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять господарювання підлягати іншим перевагам, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції; дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.</p> <p>Положення проекту абзаци двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу</p>

<p>транспортуювання протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення банку із переліку робочих днів з дня вилучення фінансове забезпечення вважастись таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>	<p>через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважастись такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</p>	<p>газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 про те, що банківська гарантія має бути видана банківською установою, яка входить до переліку системно важливих банків, є дискримінаційними, оскільки даними вимогами Оператора газотранспортної системи обмежує кількість потенційних учасників, які співпрацюють та отримують банківську гарантію (забезпечення тендерної пропозиції) в інших банках України, які в даному випадку не відносяться до переліку системно важливих банків.</p> <p>Незалежно від того чи є банк системно важливим чи ні, обсяг зобов'язань щодо виконання банківської гарантії обмежено виключно сумою такої гарантії, та у момент настання гарантійного випадку підлягають обов'язковому виконанню в незалежності від статусу банку гаранта (державний, комерційний, системно важливий тощо).</p> <p>Також, слід звернути увагу на те, що чинним законодавством України не передбачено та не встановлено окремих вимог щодо банків, які беруть участь у здійсненні банківських операцій за гарантіями.</p>
---	--	---

Our Ref.: 114 dd. 05.08.2022

Your Ref.: _____ dd. _____

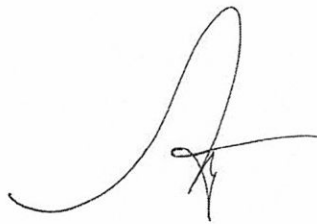
**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**

Товариство з обмеженою відповідальністю «Д.ТРЕЙДІНГ» надає зауваження до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи», який був оприлюднений на офіційному веб-сайті НКРЕКП.

Просимо врахувати пропозиції ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» під час підготовки остаточної редакції зазначеного проекту.

Додаток: на 3 арк. в 1 прим.

Виконавчий директор

А.В. Марічев

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції	Обґрунтування
2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	
3. Фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу обсягів природного газу, які подаються до газотранспортної системи і відбираються з неї, надається оператору газотранспортної системи в одній або декількох з таких форм: банківської гарантії; передачі замовником послуг транспортування оператору газотранспортної системи в якості фінансового забезпечення грошових коштів на підставі договору транспортування природного газу.	3. Фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу обсягів природного газу, які подаються до газотранспортної системи і відбираються з неї, надається оператору газотранспортної системи в одній або декількох з таких форм: банківської гарантії; передачі замовником послуг транспортування оператору газотранспортної системи в якості фінансового забезпечення грошових коштів на підставі договору транспортування природного газу.	Пропонуємо залишити абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи (далі – Кодекс ГТС) в діючій редакції. Проект змін до Кодексу ГТС призводить до примусового звууження кола банків, з якими можливо укладати договори банківської гарантії, порушує правила добросовісної конкуренції на ринку надання банківських послуг (відносно банків, що не відносяться до системних). Проект змін до Кодексу ГТС містить ознаки антиконкурентних дій органів влади у відповідності до абз. 4 ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», згідно якого антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається, в тому числі, пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців. Також, проект змін до Кодексу ГТС обмежує та спотворює конкуренцію на
.....	
Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.	У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантії, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).	
Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною	Оператор газотранспортної системи має права відмовити замовнику послуг	

<p>поштою.</p> <p>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідає зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятинадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p> <p>....</p>	<p>транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</p> <p>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</p> <p>.....</p>	<p>ринку надання банківських послуг, оскільки окремим банкам надається привілейоване становище, у зв'язку із чим інші учасники ринку не мають фізичної можливості надати інші більш конкурентно привабливі пропозиції надання банківських послуг.</p> <p>Законом України «Про ринок природного газу» визначається повноваження НКРЕКП тільки на визначення в межах Кодексу ГТС порядку надання фінансового забезпечення (гарантії), а також вимог до банківської гарантії (як послуги).</p> <p>Визначення виключного кола суб'єктів банківського ринку, які можуть видавати такі гарантії для забезпечення зобов'язань учасників ринку природного газу перед Оператором ГТС України, як передбачається проектом змін до Кодексу ГТС не передбачено законом.</p> <p>НКРЕКП своїм рішенням встановлює перелік «дозволених» банків, які мають право працювати на ринку банківських послуг. Функція ж визначення наявності достатнього рівня ліквідності банків в межах законодавства України покладається на Національний банк України, а не НКРЕКП.</p> <p>Також необхідно зазначити, що опублікований НКРЕКП аналіз впливу прийняття проекту нормативно-правового акта не враховує значні негативні (в т.ч. фінансові та адміністративно-організаційні) фактори його прийняття для суб'єктів господарювання, що будуть змушені</p>
---	---	---

		<p>змінити банки-контрагенти у певний короткий проміжок часу, що відповідно спотворить конкуренцію на ринку фінансових послуг (видачі банківських гарантій), значним чином вплине на зміну пропорції попиту/пропозиції на відповідну послугу, а отже – і на вартість надання такої послуги банками. Однак, представлений НКРЕКП аналіз впливу жодним чином не враховує вказаних вище чинників, чим прямо порушує абз. 3 ч. 2 ст. 19 Закону України «Про ринок природного газу».</p>
--	--	---

№ 01.06/093 від 04.08.2022 року

**Голові Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**

Ущатовському Костянтину Валерійовичу

**Членам Національної комісії, що
здійснює державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**

**Тарасюку Валерію Володимировичу
Магді Олексію Івановичу
Формагею Олександрю Леонідовичу
Бабій Ользі Андріївні
Коваленку Дмитру Віталійовичу
Кайдашу Руслану Юрійовичу**

*Щодо запобігання порушенню законодавства,
шляхом заборони внесення змін до Кодексу ГТС
частині зміни порядку надання фінансового забезпечення
оплати послуг транспортування у вигляді банківських гарантій*

Шановна Комісіє!

Користуючись нагодою, Асоціація українських банків (далі – АУБ) висловлює Вам свою повагу та бажає успіхів в роботі задля нашої перемоги.

Даним листом повідомляємо, що Асоціацією українських банків отримано численні звернення від членів асоціації – учасників банківського ринку стосовно можливого порушення прав вільної конкуренції через внесення змін до Кодексу ГТС у частині зміни порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування у вигляді банківських гарантій. АУБ вже зверталась до Вас з цього приводу. Додатково надсилаємо Вам наші пропозиції та обґрунтування важливості цієї теми для банківського сектору.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), 27.07.2022 оприлюднила на своєму сайті проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акту (далі – Проєкт постанови) за посиланням: <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyetsya-proyekt-postanovi-shcho-maye-oznaki-regulyatornogo-akta-zmina-do-kodeksu-gazotransportnoyi-sistemi>.

Даним Проектом постанови пропонується внести зміни до абзацу двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493, а саме : «Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.

У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного».

Асоціація українських банків та всі її члени, вважаємо, що зазначені вище зміни, які пропонуються Проектом постанови щодо надання банківської гарантії виключно системно важливим банком є дискримінаційними та такими, що порушують принципи здійснення публічних закупівель загалом та законні права та інтереси значної частини Банків України, зокрема, з огляду на наступне.

Закон України «Про банки і банківську діяльність» визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків. Метою вказаного Закону є правове забезпечення стабільного розвитку і діяльності банків в Україні і створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки України та підтримки вітчизняного товаровиробника.

Нормами пункту 2 розділу 1 Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 року за № 639 (далі по тексті – Положення) визначено, що банк, який надає гарантію на користь бенефіціара; гарантія - спосіб забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до

якого банк-гарант бере на себе грошове зобов'язання перед бенефіціаром сплатити кошти в разі настання гарантійного випадку. Зобов'язання банку-гаранта перед бенефіціаром не залежить від базових відносин, які забезпечуються такою гарантією (їх припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли посилення на такі базові відносини безпосередньо міститься в тексті гарантії.

Згідно статті 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність», як кредитні в цій статті розглядаються операції, зазначені в пункті 3 частини третьої статті 47 цього Закону, а також: 1) здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені; 2) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі; 3) придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг); 4) лізинг.

Отже, положення Закону України «Про банки і банківську діяльність» не містять заборон або обмежень на видачу гарантій.

Згідно ст. 66 «Про банки і банківську діяльність», державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України у формі адміністративного регулювання, зокрема, шляхом встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; нагляд за діяльністю банків; надання рекомендацій щодо діяльності банків.

Водночас, правовий статус, повноваження та завдання Національного банку України визначені Законом України «Про Національний банк України».

Відповідно до положень ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Національний банк України», Національний банк здійснює банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі.

Положеннями статей 55-56 Закону України «Про Національний банк України» врегульовано, що головна мета банківського регулювання і нагляду - безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів.

Національний банк здійснює функції банківського регулювання і нагляду на індивідуальній та консолідованій основі за діяльністю банків та банківських груп у межах та порядку, передбачених законодавством України.

Національний банк видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими для органів державної влади і органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, а також для фізичних осіб.

Системний аналіз вказаних положень законодавства дає підстави дійти висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції Національного банку України і не може бути встановлено іншим органом.

Виходячи з вищевикладеного, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.

Відповідно до положень статті 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків.

Відповідно до Положення «Про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України», затвердженого Постановою Правління НБУ від 17.06.2004 року за №265, та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09.07.2004 року за № 857/9456, системний банк – банк (або інша установа), неможливість функціонування якого (якої) спричиняє значний вплив на функціонування банківської системи України в цілому внаслідок великого обсягу його (її) операцій, розгалуженої мережі філій та інших факторів.

Таку класифікацію проводить Національний банк України щороку за даними станом на 01 січня з-поміж банків, які здійснюють свою діяльність в Україні (крім банків, віднесених Національним банком до категорії неплатоспроможних).

Наразі Рішенням Правління Національного Банку України від 09 березня 2022 року №120-рш «Про визначення системно важливих банків» затверджено перелік системно важливих банків, до якого віднесено 14 банківських установ, а саме :

1. АТ “А-БАНК”;
2. АТ “АЛЬФА-БАНК”;
3. АТ “КРЕДОБАНК”;
4. АТ “ОТП БАНК”;
5. АТ “Ощадбанк”;
6. АБ “Південний”;
7. АТ КБ “ПриватБанк”;
8. АТ “ПУМБ”;
9. АТ “Райффайзен Банк”;
10. АТ “ТАСКОМБАНК”;
11. АБ “УКРГАЗБАНК”;
12. АТ “Укрексімбанк”;
13. АТ “УКРСИББАНК”;
14. АТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”.

Разом з цим, відповідно до Довідника банків, які мають банківську ліцензію Національного банку України наразі функціонують 68 банків.

Довідник банків, які мають банківську ліцензію Національного банку України, розміщено на офіційному сайті останнього за посиланням :

https://bank.gov.ua/ua/supervision/institutions?page=1&perPage=5&search=&status=1&type%5B%5D=1&uid=&suid=&date_from=&date_to=&fb_date_from=&fb_date_to=

Разом з цим, слід звернути увагу на позицію Національного банку України, що набуття статусу системно важливого банку накладає на банк додаткове навантаження.

Статус системно важливого банку передбачає виконання банком додаткових вимог для забезпечення запасу міцності. Це, зокрема, виконання посилених значень нормативів миттєвої ліквідності (Н4) та максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), а також необхідність сформулювати додатково до нормативу достатності капіталу буфер системної важливості в розмірі 1% капіталу.

Тобто статус «системно важливого банку» жодною мірою ані юридично, ані практично не впливає на порядок та процедуру видачі банківських гарантій, виконання взятих на себе зобов'язань банком у подальшому та не створює жодних додаткових привілеїв чи гарантій для Замовника у подальшому.

Більше того, банківська гарантія видана банком, що входить до переліку системно важливих банків є повною мірою аналогічною банківській гарантії, що видана банком, не віднесеного до системно важливих.

Згадане вище додаткове навантаження на системно важливі банки вкотре обґрунтовує позицію щодо більшій ніж у середньому на ринку вартості послуг таких банків, в тому числі і при оформленні банківських гарантій.

Водночас статус «системно важливого банку» жодним чином не гарантує банкам особливих умов підтримки ліквідності в періоди стресу – вона буде надаватися на загальних для усієї системи умовах. Також системно важливі банки (окрім державних) не можуть та не повинні розраховувати на отримання коштів від уряду з метою капіталізації.

Згідно ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців; надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції; дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

Крім цього, Законом України «Про публічні закупівлі» передбачено право замовників закупівлі зазначити в оголошенні про проведення конкурентної процедури закупівлі та в тендерній документації/оголошенні про проведення спрощеної закупівлі вимоги щодо надання забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції, а також право замовників закупівлі вимагати від переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі внесення ним не пізніше дати укладення договору про закупівлю забезпечення виконання такого договору, якщо внесення такого забезпечення передбачено тендерною документацією або в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі.

При цьому, Закон України «Про публічні закупівлі» зобов'язує замовника зазначити умови надання забезпечення тендерної пропозиції/ виконання договору, зокрема, розмір, строк дії та застереження щодо випадків, коли забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції не повертається учаснику. Будь-яких інших вимог щодо забезпечення тендерної пропозиції / виконання договору вищезазначеним законом не встановлено.

Разом з цим, ми зазначаємо про Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 14.12.2020 року № 2628 «Про затвердження форми і Вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції» із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства економіки № 184-21 від 02.07.2021 року, який розроблено відповідно до абзацу 10 пункту 11 частини першої статті 9 Закону України «Про публічні закупівлі».

Відповідно до вказаного наказу визначаються обов'язкові вимоги до гарантії, яка надається як забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції, передбаченої пунктом 10 частини першої статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі», банками, іншими фінансовими установами та страховими організаціями.

Тобто Міністерство економіки чітко вказує на можливість забезпечення тендерної пропозиції гарантією, наданою банками, іншими фінансовими установами та страховими організаціями.

Відповідно до ст. 563 Цивільного кодексу України у разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією, гарант зобов'язаний сплатити кредиторowi грошову суму відповідно до умов гарантії. Вимога кредитора до гаранта про сплату грошової суми відповідно до виданої ним гарантії пред'являється у письмовій формі. До вимоги додаються документи, вказані в гарантії. У вимозі до гаранта або у доданих до неї документах кредитор повинен вказати, у чому полягає порушення боржником основного зобов'язання, забезпеченого гарантією. Кредитор може пред'явити вимогу до гаранта у межах строку, встановленого у гарантії, на який її видано. Згідно із ст. 561 Цивільного кодексу України гарантія діє протягом строку, на який вона видана.

Статтею 564 Цивільного кодексу України визначено, що гарант повинен розглянути вимогу кредитора разом з доданими до неї документами в установленій у гарантії строк, а у разі його відсутності - в розумний строк і встановити відповідність вимоги та доданих до неї документів умовам гарантії.

При цьому, відповідно до ст. 565 Цивільного кодексу України гарант має право відмовитися від задоволення вимоги кредитора, якщо вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або якщо вони подані гарантові після закінчення строку дії гарантії. Гарант повинен негайно повідомити кредитора про відмову від задоволення його вимоги.

Окрім того, Положенням встановлено, що Банк-гарант (резидент) сплачує кошти бенефіціару за гарантією в разі отримання вимоги, що становить належне представлення. Банк-гарант (резидент) сплачує кошти за гарантією на умовах і в строки, передбачені гарантією для оплати вимоги та згідно з реквізитами,

зазначеними в гарантії, якщо інші реквізити не визначені у вимозі (пункти 37, 38 розділу V вказаного Положення).

Таким чином, у разі порушення принципалом зобов'язання, забезпеченого банківською гарантією, банк перевіряє достовірність вимоги, а також те, що вона становить належне представлення, та сплачує кошти за гарантією на умовах і в строки, передбачені гарантією для оплати вимоги.

Тобто, поза залежністю від того чи є банк системно важливим чи ні, обсяг зобов'язань щодо виконання банківської гарантії обмежено виключно сумою такої гарантії, та у момент настання гарантійного випадку підлягають обов'язковому виконанню в незалежності від статусу банку гаранта (державний, комерційний, системно важливий тощо).

Також, слід звернути увагу на те, що чинним законодавством України не передбачено та не встановлено окремих вимог щодо банків, які беруть участь у здійсненні банківських операцій за гарантіями.

Відповідно до [статті 19 Конституції України](#), правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені [Конституцією](#) та законами України.

Слід зазначити, що оскільки подібні спроби обмеження ринку банківських гарантій вже були, Постійно діюча адміністративна колегія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель вже задовольняла подібні антиконкурентні скарги, де визнавала такі критерії – дискримінаційними, зокрема, у пункті 4 цього рішення №23203-р/пк-пз від 15.12.2020 року. (копія Рішення Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель №23203-р/пк-пз від 15.12.2020 року додається).

16.01.2020 року Антимонопольний комітет України уже надавав рекомендації Оператору ГТС України спрямовані на запобігання порушення законодавства про захист економічної конкуренції. З текстом рекомендації можна ознайомитись за посиланням :

<https://amcu.gov.ua/news/amku-zasterigaye-operatora-gazotransportnoyi-sistemi-shchodo-vidboru-bankiv-garantiv>

Крім того, існує судова практика, яка вказує на неможливість обмеження вибору свого фінансового партнера в частині оформлення забезпечення.

З текстами цих судових рішень можна ознайомитись за посиланнями:

Рішення суду першої інстанції у справі №826/11538/17:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/76302318>

Постанова суду другої інстанції у справі №826/11538/17:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/79171015> .

Рішення суду першої інстанції у справі № 640/19051/19:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87650209>

Рішення суду другої інстанції у справі № 640/19051/19:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91534961>

Крім того, на нашу думку, прийняття НКРЕКП такого регуляторного акту є порушенням конституційного принципу рівності всіх суб'єктів права власності та господарювання, закріпленого ст.13 Конституції України, ст. 6 Господарського кодексу України та ст. 318 Цивільного кодексу України, що проявляється у привілейованій підтримці певної групи банківських установ.

Відповідно до принципу рівності, держава виступає гарантом рівного захисту усіх суб'єктів господарювання, не залежно від форми власності, шляхом ненадання переваг у захисті прав жодному із суб'єктів господарювання, оскільки кожен суб'єкт наділений тим самим обсягом прав і може відстоювати їх у визначеному законом порядку.

Прийняття НКРЕКП такої постанови суперечитиме прямому закону, що регулює діяльність всієї банківської системи - Закону України «Про банки і банківську діяльність», метою якого є правове забезпечення захисту законних інтересів вкладників та інших клієнтів банків, сталого розвитку і стабільності банківської системи, а також створення сприятливих умов для розвитку економіки України і належного конкурентного середовища на фінансовому ринку (ст.1).

При цьому звертаємо Вашу увагу, що Члени Асоціації українських банків активно працюють з клієнтами, що є учасниками ринку природного газу, та надають гарантії на користь Оператора ГТС як забезпечення зниження ризиків невиконання зобов'язань замовників послуг.

Також вважаємо, що така нормативна база порушує не лише права інших банків, а й права споживачів банківських послуг, позбавляючи їх права вибору банку з більш вигідними умовами для обслуговування та законодавчо «нав'язуючи» виключно певну групу банківських установ. Цим самим порушується норми Закону України «Про захист економічної конкуренції», зокрема, порушується принцип економічної конкуренції, яким є змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома суб'єктами господарювання.

Враховуючи зазначене вище, Асоціація українських банків, яка є голосом всієї спільноти підтримує банки і виступає проти таких змін, ми закликаємо НКРЕКП не допустити порушення законодавства в частині вільної конкуренції на ринку банківських послуг.

Просимо не приймати Проект постанови у вказаній редакції та врахувати наші зауваження і пропозиції, які є додатком до даного листа. Сподіваємось на взаєморозуміння та заздалегідь вдячні за відповідь та плідну співпрацю.

Додатки:

1. Зауваження та пропозиції Асоціації українських банків до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акта на 3 арк. в 1 примір.
2. Копія Рішення Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель №23203-р/пк-пз від 15.12.2020 року.

З повагою,

Андрій Дубас

Президент Асоціації українських банків

Вик: Лупак В.С.
secret@aub.org.ua
(044) 516-87-75

Додаток 1
до Порядку проведення
відкритого обговорення проектів
рішень Національної комісії, що
здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та
комунальних послуг

Зауваження та пропозиції
Асоціації українських банків
до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки
регуляторного акта

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу	Пропонуємо залишити Абзаци двадцять п'ятий – двадцять сьомий пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу	Спеціальний Закон України «Про банки і банківську діяльність» «визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків.

<p>газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493:</p> <p><i>Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</i></p> <p><i>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</i></p> <p><i>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком</i></p>	<p>газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 у діючій редакції:</p> <p>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</p> <p>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</p>	<p>Метою цього Закону є правове забезпечення захисту законних інтересів вкладників та інших клієнтів банків, сталого розвитку і стабільності банківської системи, а також створення сприятливих умов для розвитку економіки України і належного конкурентного середовища на фінансовому ринку».</p> <p>Відповідно до положень статті 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», «банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги;» Згідно п.2 ч.1 статті 49 (Кредитні операції) Закону України «Про банки і банківську діяльність» банк має право здійснювати кредитні операції, зокрема,</p> <p>«2) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;»</p> <p>Положення Закону України «Про банки і банківську діяльність» не містять заборон або обмежень на</p>
---	---	--

<p>України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>	<p>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</p>	<p>видачу гарантій банкам, яким видані банківські ліцензії. Згідно ст. 66 «Про банки і банківську діяльність», державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України у формі адміністративного регулювання, зокрема, шляхом встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; нагляд за діяльністю банків; надання рекомендацій щодо діяльності банків. Таким чином, встановлення вимог та обмежень до діяльності банків іншим органом, крім Національного банку України, зокрема, обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.</p> <p>Згідно ч. 2 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема,</p>
--	---	---

		<p>визначаються пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців; надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції; дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.</p> <p>Положення проекту абзаців двадцять п'ятого – двадцять сьомого пункту 3 глави 2 розділу VIII Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг</p>
--	--	--

		<p>«Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 року № 2493 про те, що банківська гарантія має бути видана банківською установою, яка входить до переліку системно важливих банків, є дискримінаційними, оскільки даними вимогами Оператора газотранспортної системи обмежує кількість потенційних учасників, які співпрацюють та отримують банківську гарантію (забезпечення тендерної пропозиції) в інших банках України, які в даному випадку не відносяться до переліку системно важливих банків.</p> <p>Незалежно від того чи є банк системно важливим чи ні, обсяг зобов'язань щодо виконання банківської гарантії обмежено виключно сумою такої гарантії, та у момент настання гарантійного випадку підлягають обов'язковому виконанню в незалежності від статусу банку гаранта (державний, комерційний, системно важливий тощо).</p> <p>Також, слід звернути увагу на те, що чинним законодавством України не</p>
--	--	---

		передбачено та не встановлено окремих вимог щодо банків, які беруть участь у здійсненні банківських операцій за гарантіями.
--	--	---

04 серпня 2022 року

Андрій Дубас

Президент Асоціації українських банків

Вих. 04.08.2022
Від 04.08.2022 року

Голові Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах
енергетики та комунальних
послуг
УЩАПОВСЬКОМУ К.В.

Шановний Костянтині Валерійовичу!

Асоціація газовидобувних компаній України (далі – Асоціація), що об'єднує найбільші газовидобувні компанії України, цим листом засвідчує Вам свою глибоку повагу та звертається до Вас з приводу проекту постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи» (далі – Проект) оприлюдненого на офіційному сайті НКРЕКП 27 липня 2022 року з метою одержання зауважень та пропозицій від громадськості до 5 серпня 2022 року.

Положення Проекту передбачають, що оператор газотранспортної системи прийматиме банківські гарантії, що видано виключно тими банками, яких віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Також, на замовника послуг транспортування покладається обов'язок надати іншу банківську гарантію у разі вилучення банку, який надав гарантію, з переліку системно важливих банків.

Асоціація вважає, що оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення, а тому **виступає проти прийняття Проекту** з огляду на наступне.

Наразі газовидобувна галузь знаходиться у скрутному становищі. У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні та в умовах прямої воєнної агресії російської федерації, газовидобувні компанії щоденно вимушені долати величезну кількість перешкод та викликів, оскільки більшість розвіданих ресурсів і запасів вуглеводнів та 93% вітчизняного газовидобутку припадає саме на територію східної частини України, де щоденно продовжують проводитись запеклі бої та активні воєнні дії.

Через зруйновані та пошкоджені промислові об'єкти загальне споживання газу промисловістю України, яка є ключовим споживачем, що видобувається приватними газовидобувними компаніями, знизилася на 60%. Окрім цього, наказом Міністерства енергетики № 99 від 03 березня 2022 у зв'язку із воєнним станом в Україні було заборонено експорт природного газу із митної території нашої держави. Аналогічне рішення було прийнято Постановою Кабінету Міністрів України від 10 червня 2022 р. № 666. Відповідно, починаючи з 24 лютого 2022 року, приватні газовидобувні компанії почали формувати запаси власного газу в підземних сховищах.

Станом на 25 липня цього року уповноваженим органом – Міністерством економіки України були опубліковані чотири показники «фактична ціна реалізації природного газу», різниця між цим показником та реальною ціною реалізації природного газу в Україні за ці чотири місяці в середньому склала 20%.

вул. Шовковична, 42-44, оф. 8-А, м. Київ, Україна, 01024 | +38 044 536 536 4 | office@agpu.org.ua | www.agpu.org.ua

Насьогодні спостерігається погіршення відносин Європейських країн з їх головним постачальником природного газу – рф, остання перейшла до відкритого шантажу користуючись своїм монопольним становищем на газовому ринку Європи. Антиконтрентні дії рф призвели до того, що менше ніж за два місяці середня ф'ючерсна ціна на місяць наперед на європейському хабі TTF зросла на 80% з \$1 196 до \$2 162 за тис.м3 (станом на 02.08.2022), в той час, як ціна газу в Україні залишилася відносно незмінною – на рівні 230000-25000 тис. грн за 1000 м3 без ПДВ.

Асоціація наголошує, що вітчизняні газовидобувні підприємства є гарантованими та добросовісними замовниками послуг газотранспортної системи, які своєчасно і в повному обсязі виконують всі свої зобов'язання відповідно до Кодексу газотранспортної системи, зокрема зі сплати послуг транспортування газу. Незважаючи на складну ситуацію в країні, задля забезпечення енергетичної стабільності України, газовидобувні компанії продовжують здійснювати видобуток природного газу на тих територіях, де це є практично можливим як на сході, так і на заході України.

Водночас, варто додати, що прийняття змін, передбачених Проектом, створить додаткове організаційне та фінансове навантаження на компанії, що в умовах військової агресії рф є недопустимим та, в свою чергу, завдасть удару по галузі та може призвести до зниження ефективності роботи компаній. При чому, така ситуація відбувається в умовах, коли українська газовидобувна галузь як ніколи потребує підтримки від держави для збереження та розвитку енергетичної безпеки України.

Також Асоціація повідомляє, що схожі зміни вже вносились Постановою НКРЕКП №1611 від 26 серпня 2020 року. Однак, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 06 жовтня 2020 у справі № 640/22977/20 було призупинено дію Постанови №1611 в частині вимог до банків-гарантів.

У зв'язку з вищезазначеним, Асоціація не підтримує зміни, що пропонуються Проектом та просить залишити чинні норми Кодексу газотранспортної системи щодо фінансового забезпечення без змін.

Заздалегідь дякуємо за розгляд цього листа та хотіли би повідомити, що Асоціація готова брати участь у будь-яких зустрічах та обговореннях, що стосуються питань, порушених у даному листі!

Додатки:

- 1) Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта.

З повагою,

Виконавчий директор
Асоціації газовидобувних компаній України

ПЕТРЕНКО А.С.

Додаток 1

Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.	Залишити чинну редакцію Кодексу газотранспортної системи.	У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні, газовидобувна галузь знаходиться у скрутному становищі. Вітчизняні газовидобувні підприємства є гарантованими та добросовісними замовниками послуг газотранспортної системи, які своєчасно і в повному обсязі виконують всі свої зобов'язання відповідно до Кодексу газотранспортної системи, зокрема зі сплати послуг транспортування газу. Прийняття запропонованих змін створить додаткове організаційне та фінансове навантаження на компанії, завдасть удару по галузі та може призвести до зниження ефективності роботи компаній.

4 серпня 2022 року _____ Петренко А.С.

Вих. №49/07/2022
Від 04.08.2022**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ
ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ**
03057 м. Київ, вул. Смоленська, 19***Зауваження та пропозиції до проєкту постанови
«Про внесення зміни до
Кодексу газотранспортної системи»***

Клуб енергетики - бізнес-спільнота, яка об'єднує компанії-лідери енергетичного ринку України та створює можливості для комунікації між його стейкхолдерами. Ми активно проводимо роботу зі створення єдиного дискусійного майданчика для бізнесу, представників державних інституцій та міжнародної спільноти для відвертого обговорення актуальних проблем галузі, яке трансформується у вироблення шляхів і ефективні інноваційні рішення для подолання викликів.

4 липня 2022 року Energy Club провів обговорення проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи». Визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування, у тому числі вимог до банківських гарантій. За результатом надаємо зауваження та пропозиції від представників компаній – членів Energy Club.

27 липня 2022 року на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет **оприлюднений проєкт постанови «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи».**

Як зазначає розробник проєкту постанови, метою її прийняття є удосконалення положень Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, в частині внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування природного газу, а саме визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування оператору ГТС.

Змінами передбачається, що оператор ГТС прийматиме банківські гарантії видані виключно банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Вважаємо, що проєкт постанови не відповідає Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України, Закону України «Про ринок природного газу, Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах

енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про банки та банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України», з огляду на таке.

Історія встановлення вимог до банків, які мають право надавати гарантії замовникам послуг транспортування доволі тривала.

Перша редакція цієї норми Кодексу ГТС передбачала, що надання банківської гарантії, виданої банком, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного, не є належним фінансовим забезпеченням. Тобто оператором ГТС приймалися банківські гарантії, видані всіма діючими банками.

Відповідно до внесених постановою № 615 від 28 квітня 2017 року змін до глави 2 Розділу VIII Кодексу ГТС замовник послуг транспортування мав право надати фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої зареєстрованим в Україні банком або банком, зареєстрованим у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), при цьому повинні виконуватися нижчезазначені вимоги:

1) для банків, зареєстрованих у країнах, що входять до ОЕСР, діючий довгостроковий кредитний рейтинг повинен бути не менше ніж «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менше ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service;

2) для банків, зареєстрованих в Україні:

у такого банку є діючий національний довгостроковий кредитний рейтинг від міжнародних рейтингових агенцій Standard & Poor's, Fitch IBCA або Moody's Investors Service, який не менше ніж:

«A(ukr)» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Fitch IBCA, та/або «A.ua» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Moody's IBCA, та/або «uaA» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Standard & Poor's; або у такого банку:

частка активів становить не менш ніж 0,5 % активів банківської системи України;

або контрольний пакет акцій (більше ніж 50 %) належить фінансовій або банківській установі(-ам), яка(-і) має (-ють) діючий довгостроковий кредитний рейтинг не менш «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менш ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service, та зареєстрована в Україні або у країні, що входить до ОЕСР.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 року у справі № 826/11538/17 незаконно встановленні вимоги НКРЕКП до банків, надавачів гарантії були скасовані.

Варто процитувати це рішення суду: *«Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено іншим органом, у тому числі НКРЕКП.*

Як зазначив НБУ у своїх письмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.

Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантії, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.»

Після прийняття судом такого рішення, очікувано постановою НКРЕКП від 28.05.2019 року № 844 було визначено, що банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються

належним фінансовим забезпеченням. Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення.

В подальшому, з невідомих підстав та без достатнього обґрунтування НКРЕКП була прийнята постанова від 26.08.2020 року № 1611, якою в черговий раз встановлені незаконні положення, що оператор газотранспортної системи не приймає фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої банком, який не віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

З урахуванням явної незаконності цього положення, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 06 жовтня 2020 року у справі № 640/22977/20 його дія була зупинена з 01 жовтня 2020 року.

Розуміючи свої ілюзорні можливості відстояти в суді незаконну постанову від 26.08.2020 року № 1611, НКРЕКП була прийнята постанова № 2086 від 13.11.2021 року про те, що оператор

ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Тому, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.11.2020 року адміністративний позов про скасування постанови від 26.08.2020 року № 1611 залишено без розгляду на підставі заяви про відкликання позовної заяви представником позивача, а заходи забезпечення позову скасовані.

Запропонований для обговорення проєкт постанови НКРЕКП, що банківська гарантія має бути видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків, є повторною спробою НКРЕКП встановити таке незаконне положення.

Така спроба скоріш за все обумовлена невірним розумінням НКРЕКП наданих їй законом повноважень. Зокрема, пункт 7⁻² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» передбачає, що до компетенції Регулятора на ринку природного газу належать визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

При цьому, НКРЕКП з невідомих підстав не розрізняє поняття «вимоги до банківських гарантій» від поняття «вимоги до банків».

Для розуміння відмінностей між цими поняттями, Регулятору слід не ігнорувати діюче законодавство України та підходи законодавця до регулювання діяльності банків та вирішення питання надання банками гарантій як способу забезпечення договірних зобов'язань.

Так, стаття 3 Закону України «Про банки та банківську діяльність» визначає, що цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Відповідно до статті 4 цього Закону Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, цього Закону, Закону України «Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку України в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, документи для отримання банківської ліцензії. (стаття 19 Закону України «Про банки та банківську діяльність»).

Таким чином, виключно Національний банк України може встановлювати вимоги до банків, регулювати та здійснювати нагляд за їх діяльністю, обмежуючи їх діяльність відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність, зокрема віднесення їх до проблемних або неплатоспроможних.

З іншого боку, в законодавстві України по іншому вирішується питання встановлення вимог до гарантій, які надаються банками.

Відповідно до статті 560 Цивільного кодексу України за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.

Згідно зі статтею 200 Господарського кодексу України гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження (гарантійного листа) банком, іншою кредитною установою, страховою організацією (банківська гарантія) про задоволення вимог управленої сторони у розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане у ньому певне зобов'язання, або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.

З огляду на те, що гарантії надаються зазвичай банками, Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 року № 639 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25.01.2018 року № 5), затверджене Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах.

Це Положення регулює загальний порядок, загальні умови надання та отримання всіма без виключення банками гарантій/контргарантій та їх виконання, встановлюючи необхідні вимоги до таких гарантій.

В окремих випадках, законодавець у разі необхідності делегує державним органам повноваження по встановленню вимог до банківських гарантій як забезпечення виконання певних договорів.

Зокрема, відповідно до частини 12 статті 14 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» умови та форма банківської гарантії у цій сфері договірних відносин затверджуються Національним банком України за поданням Фонду державного майна України.

Постановою Правління Національного банку України від 03.08.2021 року № 82 з метою реалізації наданих повноважень затвердженні форма банківської гарантії та умови банківської гарантії.

Іншим прикладом може слугувати стаття 9 Закону України «Про публічні закупівлі», якою до основних функцій Уповноваженого органу (центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель) віднесено розроблення та затвердження форми і вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як уповноважений орган реалізувало надані повноваження через прийняття свого Наказу від 14 грудня 2020 року № 2628, затвердивши форму і вимоги до банківських гарантій.

В аналогічний спосіб законодавцем у пункті 7⁻² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу до компетенції Регулятора на ринку природного газу віднесено питання визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

НКРЕКП, діючи в межах наданих Законом повноважень, не має право встановлювати вимоги до банків, що надають гарантії.

У своїй сукупності неведені доводи свідчать про незаконне втручання НКРЕКП в діяльність банків, послідовне встановлення штучних перешкод для замовників послуг транспортування природного газу та свідоме ігнорування вимог законодавства України.

Хоча діюча редакція Кодексу ГТС недостатньо вдосконалена та містить певні недоліки, пропонуємо залишити положення, що Оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Детальні пропозиції подаються у вигляді порівняльної таблиці відповідно до постанови НКРЕКП від 30.06.2017 року № 866.

Слава Україні!

З повагою,

Андрій КОСТРИЦЯ,
президент ENERGY CLUB

Юрій ПІДЛІСНИЙ,
ТОВ «ЕНЕРДЖІ 365»

Олег ЦАП,
ТОВ «НОВІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОЕКТИ»

Андрій КОРОТКЕВИЧ-ЛЕЩЕНКО,
ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ»

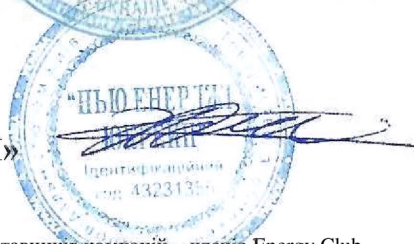
Ольга РЯБЧИНА,
ТОВ "ВКФ "ТЕПЛОБУД "

Віктор МІЛЕВСЬКИЙ,
ТОВ «ОНК-ГРУП»

Віктор ІСТРАТОВ,
ТОВ «НЬЮ ЕНЕРДЖІ ЮКРЕЙН»

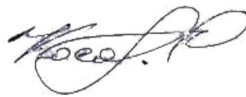
Володимир ШЕВЧУК,
ТОВ "ВЕК "ПАЛІВЕНЕРГО"

Олександр РАДЧЕНКО,
ТОВ «ЕНЕРГУМ»

Сергій КОСАРЕВ,
ТОВ «НАДРА-ГЕОІНВЕСТ»

Євген СПЕВАКОВ,
ТОВ «ЕНЕРДЖИГАЗТРЕЙД»

Володимир ШВЕДКИЙ,
ТОВ «ЕНЕРДЖІ ТРЕЙД ГРУП»

Віктор ДЕНИСОВИЧ,
ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС»

Олексій КЛЮЗКО,
ТОВ «ЕМА»

Євген ПІСАРЕВ,
ТОВ "ЕЛЕКТРО ПАРТНЕРС"

Олег ДАЦКО,
ТОВ «ПРИКАРПАТЕНЕРГОТРЕЙД»

Максим ДМИТРУК,
ТОВ «ТАС ЕНЕРГІЯ КРАЇНИ»

ЗАУВАЖЕННЯ та ПРОПОЗИЦІЇ
до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи»

ПОЛОЖЕННЯ ДІЮЧОЇ РЕДАКЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	ЗМІСТ ПОЛОЖЕНЬ ПРОЄКТУ ПОСТАНОВИ	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	
VIII. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	VIII. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	VIII. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	
<p>3.</p> <p>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</p>	<p>3.</p> <p>Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</p> <p>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам</p>	<p><u>Залишити діючу редакцію</u></p> <p>3.</p> <p><u>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</u></p>	<p>Вважаємо, що проєкт постанови не відповідає Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України, Закону України «Про ринок природного газу, Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про банки та банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України», з огляду на таке.</p> <p>Історія встановлення вимог до банків, які мають право надавати гарантії замовникам послуг транспортування доволі тримала.</p> <p>Перша редакція цієї норми Кодексу ГТС передбачала, що надання банківської гарантії, виданої банком, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про</p>

<p><i>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</i></p> <p><i>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</i></p>	<p>цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</p> <p>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу.</p> <p>Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли</p>	<p><u>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</u></p> <p><u>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</u></p>	<p>віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного, не є належним фінансовим забезпеченням. Тобто оператором ГТС приймалися банківські гарантії, видані всіма діючими банками.</p> <p>Відповідно до внесених постановою № 615 від 28 квітня 2017 року змін до глави 2 Розділу VIII Кодексу ГТС замовник послуг транспортування мав право надати фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої зареєстрованим в Україні банком або банком, зареєстрованим у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), при цьому повинні виконуватися нижчезазначені вимоги:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) для банків, зареєстрованих у країнах, що входять до ОЕСР, діючий довгостроковий кредитний рейтинг повинен бути не менше ніж «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менше ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service; 2) для банків, зареєстрованих в Україні: <p>у такого банку є діючий національний довгостроковий кредитний рейтинг від міжнародних рейтингових агенцій Standard & Poor's, Fitch IBCA або Moody's Investors Service, який не менше ніж:</p>
--	---	--	---

	<p>надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>		<p>«A(ukr)» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Fitch IBCA, та/або «A.ua» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Moody's IBCA, та/або «uaA» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Standard & Poor's; або у такого банку: частка активів становить не менш ніж 0,5 % активів банківської системи України; або контрольний пакет акцій (більше ніж 50 %) належить фінансовій або банківській установі(-ам), яка(-і) має (-ють) діючий довгостроковий кредитний рейтинг не менш «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менш ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service, та зареєстрована в Україні або у країні, що входить до ОЕСР. Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 року у справі № 826/11538/17 незаконно встановленні вимоги НКРЕКП до банків, надавачів гарантій були скасовані. Варто процитувати це рішення суду: <i>«Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить</i></p>
--	---	--	---

			<p><i>виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено іншим органом, у тому числі НКРЕКП.</i></p> <p><i>Як зазначив НБУ у своїх письмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.</i></p> <p><i>Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.»</i></p> <p>Після прийняття судом такого рішення, очікувано постановою НКРЕКП від 28.05.2019 року № 844 було визначено, що банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням. Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення.</p>
--	--	--	--

			<p>В подальшому, з невідомих підстав та без достатнього обґрунтування НКРЕКП була прийнята постанова від 26.08.2020 року № 1611, якою в черговий раз встановлені незаконні положення, що оператор газотранспортної системи не приймає фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої банком, який не віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</p> <p>З урахуванням явної незаконності цього положення, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 06 жовтня 2020 року у справі № 640/22977/20 його дія була зупинена з 01 жовтня 2020 року.</p> <p>Розуміючи свої ілюзорні можливості відстояти в суді незаконну постанову від 26.08.2020 року № 1611, НКРЕКП була прийнята постанова № 2086 від 13.11.2021 року про те, що оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</p> <p>Тому, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.11.2020 року адміністративний позов про скасування постанови від 26.08.2020 року № 1611 залишено без розгляду на підставі заяви про відкликання позовної заяви</p>
--	--	--	---

			<p>представником позивача , а заходи забезпечення позову скасовані.</p> <p>Запропонований для обговорення проєкт постанови НКРЕКП, що банківська гарантія має бути видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків, є повторною спробою НКРЕКП встановити таке незаконне положення.</p> <p>Така спроба скоріш за все обумовлена невірним розумінням НКРЕКП наданих їй законом повноважень. Зокрема, пункт 7² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» передбачає, що до компетенції Регулятора на ринку природного газу належать визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.</p> <p>При цьому, НКРЕКП з невідомих підстав не розрізняє поняття «вимоги до банківських гарантій» від поняття «вимоги до банків».</p> <p>Для розуміння відмінностей між цими поняттями, Регулятору слід не ігнорувати діюче законодавство України та підходи законодавця до регулювання діяльності банків та вирішення питання надання банками</p>
--	--	--	---

			<p>гарантій як способу забезпечення договірних зобов'язань.</p> <p>Так, стаття 3 Закону України «Про банки та банківську діяльність» визначає, що цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.</p> <p>Відповідно до статті 4 цього Закону Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, цього Закону, Закону України «Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України.</p> <p>Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.</p> <p>Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку України в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, документи для отримання банківської</p>
--	--	--	---

			<p>ліцензії. (стаття 19 Закону України «Про банки та банківську діяльність»).</p> <p>Таким чином, виключно Національний банк України може встановлювати вимоги до банків, регулювати та здійснювати нагляд за їх діяльністю, обмежуючи їх діяльність відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність, зокрема віднесення їх до проблемних або неплатоспроможних. З іншого боку, в законодавстві України по іншому вирішується питання встановлення вимог до гарантій, які надаються банками. Відповідно до статті 560 Цивільного кодексу України за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.</p> <p>Згідно зі статтею 200 Господарського кодексу України гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження (гарантійного листа) банком, іншою кредитною установою, страховою організацією (банківська гарантія) про задоволення вимог управленої сторони у розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане у ньому певне зобов'язання,</p>
--	--	--	--

			<p>або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.</p> <p>З огляду на те, що гарантії надаються зазвичай банками, Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 року № 639 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25.01.2018 року № 5), затверджене Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах. Це Положення регулює загальний порядок, загальні умови надання та отримання всіма без виключення банками гарантій/контргарантій та їх виконання, встановлюючи необхідні вимоги до таких гарантій.</p> <p>В окремих випадках , законодавець у разі необхідності делегує державним органам повноваження по встановленню вимог до банківських гарантій як забезпечення виконання певних договорів.</p> <p>Зокрема, відповідно до частини 12 статті 14 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» умови та форма банківської гарантії у цій сфері договірних відносин затверджуються Національним банком України за поданням Фонду державного майна України.</p> <p>Постановою Правління Національного банку України від 03.08.2021 року № 82 з метою</p>
--	--	--	--

			<p>реалізації наданих повноважень затвердженні форма банківської гарантії та умови банківської гарантії. Іншим прикладом може слугувати стаття 9 Закону України «Про публічні закупівлі», якою до основних функцій Уповноваженого органу (центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель) віднесено розроблення та затвердження форми і вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції.</p> <p>Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як уповноважений орган реалізувало надані повноваження через прийняття свого Наказу від 14 грудня 2020 року № 2628 , затвердивши форму і вимоги до банківських гарантій.</p> <p>В аналогічний спосіб законодавцем у пункті 7⁻² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу до компетенції Регулятора на ринку природного газу віднесено питання визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.</p> <p>НКРЕКП, діючи в межах наданих Законом повноважень, не має право</p>
--	--	--	---

			<p>встановлювати вимоги до банків, що надають гарантії.</p> <p>У своїй сукупності неведені доводи свідчить про незаконне втручання НКРЕКП в діяльність банків, послідовне встановлення штучних перешкод для замовників послуг транспортування природного газу та свідоме ігнорування вимог законодавства України.</p> <p>Хоча діюча редакція Кодексу ГТС недостатньо вдосконалена та містить певні недоліки, пропонуємо залишити положення, що Оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання,.</p>
--	--	--	--

**ПРОПОЗИЦІЇ
до проєкту регуляторного акту**

27 липня 2022 року на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет оприлюднений проєкт постанови «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи».

Як легковажно зазначає розробник проєкту постанови, метою її прийняття є удосконалення положень Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, в частині внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування природного газу, а саме визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування оператору ГТС.

Змінами передбачається, що оператор ГТС в незаконний спосіб прийматиме банківські гарантії видані виключно банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Вважаю, що проєкт постанови не відповідає Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України, Закону України «Про ринок природного газу, Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про банки та банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України» , з огляду на таке.

В першу чергу слід звернути увагу на ганебну поведінку НКРЕКП по відношенню до споживачів природного газу при схваленні проєкту постанови на своєму засіданні 26.07.2022 року.

Так, 28 червня 2022 року на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет розміщено посилання на інтерв'ю Голови НКРЕКП для видання «Енерго Бізнес»: «Комісії вдалося забезпечити належну роботу ринків енергоносіїв в умовах воєнного стану».

В тексті інтерв'ю на питання «— Яким чином було забезпечено проведення засідань в умовах війни?» Головою надана наступна відповідь: « — Ми організували проведення засідань НКРЕКП в режимі online, за допомогою платформи Zoom. До засідань комісії мають змогу приєднуватись, попередньо зареєструвавшись, також усі бажані представники енергетичної сфери, промисловості, комунальних підприємств, місцевої влади тощо. Тобто ми зберегли один з основних принципів діяльності Регулятора – відкритість та публічність. Разом з тим, з міркувань безпеки на час воєнного стану ми припинили трансляцію засідань на офіційному сайті та You Tube каналі Регулятора.»

Окрилений такою інформацією, будучи споживачем природного газу, який за обґрунтованим кваліфікованим твердженням одного з попередніх керівників Регулятора «платить за все», відповідно до пункту 7.2. Регламенту НКРЕКП, затвердженого постановою від 06.12.2016 року № 2133 (у редакції постанови від 17.01.2020 року № 190), зареєструвався на офіційному веб-сайті НКРЕКП у розділі «РЕЄСТРАЦІЯ ОНЛАЙН» для виступу на засіданні 26.07.2022 року по пункту 13 порядку денного.

На засіданні НКРЕКП 26.07.2022 року з невідомих до підстав можливість виступити з промовою про явну незаконність проєкту постанови «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи» надана не була, що в черговий раз підтверджує взятий Регулятор багаторічний курс на порушення прав споживачів природного газу.

Крім того, створення поки не встановленими особами штучних перешкод для такого виступу на засіданні НКРЕКП суперечить висловленої Головою в засобах масової інформації позиції та спрямовано для підризу його особистого авторитету та ділової репутації.

В результаті порушення Регулятора такого принципу своєї діяльності як відкритість і прозорість, без врахування думки зацікавленої особи – споживача природного газу був схвалений явно незаконний та необґрунтований проєкт постанови.

Звертаючись безпосередньо до тексту проєкту змін до Кодексу ГТС у частині чергового «удосконалення механізму» прийняття оператором ГТС фінансового забезпечення у вигляді банківської гарантії, слід зазначити, що історична епопея з цим питанням продовжується багато років.

Перша редакція цієї норми Кодексу ГТС передбачала, що надання банківської гарантії, виданої банком, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного, не є належним фінансовим забезпеченням. Тобто оператором ГТС приймалися банківські гарантії, видані всіма зареєстрованими банками.

Відповідно до внесених постановою № 615 від 28 квітня 2017 року змін до глави 2 Розділу VIII Кодексу ГТС замовник послуг транспортування мав право надати фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої зареєстрованим в Україні банком або банком, зареєстрованим у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), при цьому повинні виконуватися нижчезазначені вимоги:

1) для банків, зареєстрованих у країнах, що входять до ОЕСР, діючий довгостроковий кредитний рейтинг повинен бути не менше ніж «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менше ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service;

2) для банків, зареєстрованих в Україні:

у такого банку є діючий національний довгостроковий кредитний рейтинг від міжнародних рейтингових агенцій Standard & Poor's, Fitch IBCA або Moody's Investors Service, який не менше ніж:

«A(ukr)» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Fitch IBCA, та/або «A.ua» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Moody's IBCA, та/або «uaA» для рейтингів, підтверджених рейтинговою агенцією Standard & Poor's; або у такого банку:

частка активів становить не менш ніж 0,5 % активів банківської системи України;

або контрольний пакет акцій (більше ніж 50 %) належить фінансовій або банківській установі(-ам), яка(-і) має (-ють) діючий довгостроковий кредитний рейтинг не менш «А» для рейтингів, виданих компанією Standard & Poor's чи Fitch IBCA, та/або не менш ніж «A2» для рейтингів, виданих компанією Moody's Investors Service, та зареєстрована в Україні або у країні, що входить до ОЕСР.

Відомий випадок практичного застосування незаконно встановлених НКРЕКП вище вказаних вимог до банків, коли уповноважені представники оператора ГТС, на той час АТ «Укртрансгаз», були неспроможні вірно розрахувати 0,5 % активів банківської системи України, що призводило до невірної визначення частки активів банк-гаранта та, як наслідок такої необізнаності або навмисних протиправних дій, відхилення номінацій замовника послуг транспортування природного газу з підстави відсутності фінансового забезпечення.

Лише довідка Національного банку України з розрахунком частки активів банку-гаранта була достатнім переконанням для діючого на той час оператора ГТС припинити протиправні дії.

Тому, рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 року у справі № 826/11538/17 незаконно встановленні вимоги НКРЕКП до банків - гарантів були скасовані.

З метою відновлення інституційної пам'яті НКРЕКП варто процитувати це рішення суду: ***«Виходячи з системного аналізу вказаних вище правових норм, суд приходить висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції НБУ, і не може бути встановлено іншим органом, у тому числі НКРЕКП.»***

Як зазначив НБУ у своїх письмових поясненнях, з якими погоджується суд, банк вправі здійснювати свою діяльність на підставі банківської ліцензії та вправі надавати всі банківські послуги, визначені такою ліцензією.

Отже, встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.»

Після такого судового формулювання НКРЕКП не мала альтернативи в тлумаченні власних повноважень, тому очікувано постановою від 28.05.2019 року № 844 було визначено, що банківські гарантії, видані банками, щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії проблемного або неплатоспроможного протягом строку дії відповідної банківської гарантії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням. Оператор газотранспортної системи не має права встановлювати будь-які вимоги та критерії до банків, банківські гарантії яких будуть надані замовниками послуг транспортування в якості фінансового забезпечення.

Історія мовчить про те, чим керувалася НКРЕКП під час прийняття своєї постанови від 26.08.2020 року № 1611, в черговий раз встановлюючи незаконні положення, що оператор газотранспортної системи не приймає фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої банком, який не віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

З урахуванням явної незаконності цього положення, ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 06 жовтня 2020 року у справі № 640/22977/20 його дія була зупинена з 01 жовтня 2020 року.

Розуміючи свої ілюзорні можливості відстояти в суді незаконну постанову від 26.08.2020 року № 1611, НКРЕКП була прийнята постановою № 2086 від 13.11.2021 року про те, що оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Таке швидке прийняття НКРЕКП постанови № 2086 від 13.11.2021 року, хоча із суттєвими недоліками, можливо розглянути як визнання своєї провини та щире каяття у встановленні незаконних вимог до банків-гарантів, що є пом'якшуючою відповідальність обставиною.

Ця пом'якшуюча обставина була врахована, тому ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.11.2020 року адміністративний позов про скасування постанови від 26.08.2020 року № 1611 залишено без розгляду на підставі заяви про відкликання позовної заяви представником позивача, а заходи забезпечення позову скасовані.

Запропонований для обговорення проєкт постанови НКРЕКП, що банківська гарантія має бути видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків, нагадує спробу Регулятора двічі увійти в одну і ту саме річку, що суперечить філософській позиції Геракліта Ефеського та пісні Юлії Думанської, але підтверджує тезу, що принцип прогнозованості прийняття рішень давно перестав бути принципом діяльності Регулятора.

Така спроба скоріш за все обумовлена невірним розумінням НКРЕКП наданих їй законом повноважень. Зокрема, пункт 7⁻² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» передбачає, що до компетенції Регулятора на ринку природного газу належать визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

Наведена норма Закону за своєю простотою зрозуміла навіть пересічній людині, спроможної розрізнити поняття «вимоги до банківських гарантій» від поняття «вимоги до банків».

Для розуміння відмінностей між цими поняттями Регулятору слід не ігнорувати діюче законодавство України та підходи законодавця до регулювання діяльності банків та вирішення питання надання банками гарантій як способу забезпечення договірних зобов'язань.

Так, стаття 3 Закону України «Про банки та банківську діяльність» визначає, що цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Відповідно до статті 4 цього Закону Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, цього Закону, Закону України

«Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку України в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, документи для отримання банківської ліцензії. (стаття 19 Закону України «Про банки та банківську діяльність»).

Таким чином, виключно Національний банк України може встановлювати вимоги до банків, регулювати та здійснювати нагляд за їх діяльністю, обмежуючи їх діяльність відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність», зокрема віднесення їх до проблемних або неплатоспроможних.

З іншого боку, в законодавстві України по іншому вирішується питання встановлення вимог до гарантій, які надаються банками.

Відповідно до статті 560 Цивільного кодексу України за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.

Згідно зі статтею 200 Господарського кодексу України гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження (гарантійного листа) банком, іншою кредитною установою, страховою організацією (банківська гарантія) про задоволення вимог управленої сторони у розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане у ньому певне зобов'язання, або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.

З огляду на те, що гарантії надаються зазвичай банками, Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 року № 639 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25.01.2018 року № 5), затверджене Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах.

Це Положення регулює загальний порядок, загальні умови надання та отримання всіма без виключення банками гарантій/контргарантій та їх виконання, встановлюючи необхідні вимоги до таких гарантій.

В окремих випадках, законодавець у разі необхідності делегує державним органам повноваження по встановленню вимог до банківських гарантій як забезпечення виконання певних договорів.

Зокрема, відповідно до частини 12 статті 14 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» умови та форма банківської гарантії у цій сфері договірних відносин затверджуються Національним банком України за поданням Фонду державного майна України.

Постановою Правління Національного банку України від 03.08.2021 року № 82 з метою реалізації наданих повноважень затвердженні форма банківської гарантії та умови банківської гарантії.

Іншим прикладом може слугувати стаття 9 Закону України «Про публічні закупівлі», якою до основних функцій Уповноваженого органу (центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель) віднесено розроблення та затвердження форми і вимог до забезпечення тендерної пропозиції/пропозиції.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як уповноважений орган реалізувало надані повноваження через прийняття свого Наказу від 14 грудня 2020 року № 2628, затвердивши форму і вимоги до банківських гарантій.

В аналогічний спосіб законодавцем у пункті 7² частини 3 статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» до компетенції Регулятора на ринку природного газу віднесено питання визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, у тому числі вимог до банківських гарантій.

НКРЕКП, діючи в межах наданих Законом повноважень, не має право встановлювати вимоги до банків, що надають гарантії.

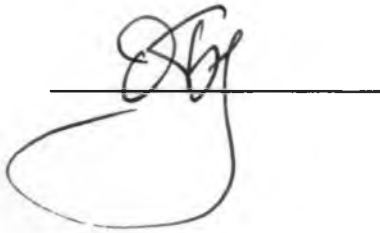
У своїй сукупності неведені доводи свідчать про незаконне втручання НКРЕКП в діяльність банків, послідовне встановлення штучних перешкод для замовників послуг транспортування природного газу та свідоме ігнорування вимог законодавства України.

Хоча діюча редакція Кодексу ГТС недостатньо вдосконалена та містить певні недоліки, пропонуємо залишити положення, що Оператор ГТС не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.

Детальні пропозиції подаються у вигляді порівняльної таблиці відповідно до постанови НКРЕКП від 30.06.2017 року № 866.

З повагою

03 серпня 2022 року

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and strokes, positioned above a horizontal line.

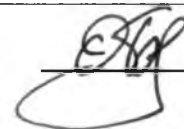
Олег БАКУЛІН,
Адреса для листування:
вул. Вишгородська, 38 кв.54,
м. Київ, 04114
тел.067-780-77-00

ЗАУВАЖЕННЯ та ПРОПОЗИЦІЇ
до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи»

ПОЛОЖЕННЯ ДІЮЧОЇ РЕДАКЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	ЗМІСТ ПОЛОЖЕНЬ ПРОЄКТУ ПОСТАНОВИ	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	ЗМІНИ ДО КОДЕКСУ ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	КОДЕКС ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ	
VIII. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	VIII. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	VIII. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	2. Фінансове забезпечення	
<p>3.</p> <p>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</p> <p>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</p>	<p>3.</p> <p>Фінансове забезпечення замовника послуг транспортування у вигляді банківської гарантії вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, якщо його розмір відповідає вимогам достатності, визначених цією главою, та банківська гарантія була видана банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.</p> <p>Оператор газотранспортної системи інформує замовника послуг транспортування про невідповідність наданої банківської гарантії вимогам цього Кодексу шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу або електронною поштою.</p> <p>У випадку якщо на день надання банківської гарантії, яка</p>	<p><u>Залишити діючу редакцію</u></p> <p>3.</p> <p><u>У випадку відмови банку в задоволенні вимоги оператора газотранспортної системи за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з тим, що вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або вимога або додані до неї документи подані банку після закінчення строку дії гарантії, оператор газотранспортної системи має право відмовитися від банківських гарантій, виданих таким банком. Оператор газотранспортної системи публікує на своєму вебсайті перелік таких банків (далі - Перелік банків, що не виконали зобов'язання).</u></p> <p><u>Оператор газотранспортної системи не має права відмовити замовнику</u></p>	

<p>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</p>	<p>була прийнята оператором газотранспортної системи, банк відповідав зазначеним вище вимогам, але згодом Національним банком України прийнято рішення про вилучення банку з переліку системно важливих банків, оператор газотранспортної системи в той же день інформує про це замовника послуг транспортування шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу. Замовник послуг транспортування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію, яка відповідає вимогам цього Кодексу, або інший вид фінансового забезпечення. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня вилучення банку із переліку системно важливих банків таке фінансове забезпечення вважається таким, що відповідає вимогам цього Кодексу, крім випадків коли надана замовником послуг транспортування банківська гарантія була видана банком щодо якого Національним банком України прийнято рішення про віднесення такого банку до категорії проблемного або неплатоспроможного.</p>	<p><u>послуг транспортування у прийнятті банківської гарантії, виданої банком, який не віднесений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання.</u></p> <p><u>У випадку, якщо на день надання банківської гарантії, яка була прийнята оператором газотранспортної системи, банк не був включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, але згодом був включений до такого Переліку, оператор газотранспортної системи в той же день шляхом направлення повідомлення через інформаційну платформу інформує про це замовника послуг транспортування. Замовник послуг транспортування протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення оператора газотранспортної системи повинен надати іншу банківську гарантію від іншого банку, який не включений до Переліку банків, що не виконали зобов'язання, або інший вид фінансового забезпечення. При цьому протягом цього строку надана раніше банківська гарантія вважається такою, що відповідає вимогам цього Кодексу.</u></p>	
---	---	---	--

03 серпня 2022 року

Олег БАКУЛІН

**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**

03057, м. Київ, вул. Смоленська, 19;
e-mail: kulakovska@nerc.gov.ua.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» (далі -
Банк), користуючись нагодою висловлює свою повагу та звертається з наступним
питанням.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), оприлюднила на своєму сайті проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи», що має ознаки регуляторного акту (далі – Проєкт постанови) з метою удосконалення положень Кодексу газотранспортної системи затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі Кодекс ГТС), шляхом внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування природного газу, а саме визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування Оператору ГТС. Зазначеними змінами до Кодексу ГТС передбачається, що Оператор ГТС прийматиме банківські гарантії видані банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

В той же час, одним із найважливіших конституційних принципів забезпечення свободи підприємницької діяльності в Україні є державний захист конкуренції, а також недопущення зловживань монопольним становищем на ринку, неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції.

Інструментом реалізації зазначених принципів є сукупність правових норм, що визначають засади захисту економічної конкуренції в Україні. Ними встановлюються загальні правила здійснення конкурентної боротьби на ринку, що є обов'язковими для виконання усіма суб'єктами господарювання.

Законодавство про захист економічної конкуренції є невід'ємною частиною механізму, що забезпечує вплив держави на економічні процеси у будь – якій сучасній моделі ринкової економіки. Його основне завдання - **захист та підтримка максимально можливого рівня конкурентних відносин, завдяки яким і може бути, в кінцевому рахунку, забезпечено розвиток економіки України.**

Закон України «Про захист економічної конкуренції» є одним із основних нормативно-правових актів, які формують вітчизняне конкурентоспроможне законодавство.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними, зокрема визнаються:

СЕД
АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
№10/1/02-200-1184 від 03.08.2022
КЕП: Чечіль С. М. 03.08.2022 17:01
6FBCE80CC24794F004000000954A0900B8D71900

- пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;

- дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком;

- надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Примушування до пріоритетного вибору банку обмежує господарську самостійність суб'єктів господарювання в частині господарських зв'язків, самостійного прийняття рішення щодо вибору банку та встановлює адміністративні заборони/обмеження певним суб'єктам господарювання (замовникам послуг транспортування) на придбання товарів у певних продавців (банків), також впливає на конкуренцію на ринку банківських послуг, оскільки надає переваги, привілейовані позиції окремим банкам порівняно з конкурентами.

Щоб сформувати конкуренцію між суб'єктами фінансового ринку, держава має протидіяти будь-яким проявам монополізму та недобросовісної конкуренції в банківській сфері та на фінансових ринках в цілому, а не навпаки.

На нашу думку, встановлення виключного переліку банків, як можливий спосіб мінімізації ризиків, опираючись лише на погіршення фінансового стану фінансового сектору України внаслідок збройної агресії російської федерації, порушує права та законні інтереси банківських установ України.

Виходячи з чинного антимонопольного законодавства та принципу вільної конкуренції, у разі впровадження таких змін, вбачається дискримінаційний характер для окремих учасників ринку природного газу та частини банків України.

З повагою,

Голова Правління

Євген ЧЕЧІЛЬ

Виконавець:
Мельник М.М.
тел. (067) 527-17-96

Україна, 03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 72
під'їзд 3, поверх 3, офіс 96
+38 (044) 300 10 15

Вих. № 8817-08/08
від 08.08.2022р.

**Голові Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**

п. Ущиповському К.В.

Шановний Костянтинне Валерійовичу!

*Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу та бажаємо
успіхів у професійній діяльності.*

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ), яка є найбільшим об'єднанням банківського співтовариства, звертається до Вас щодо використання банківських гарантій як фінансового забезпечення відповідно до Кодексу газотранспортної системи (далі – ГТС), затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) № 2493 від 30.09.2015 (далі – Кодекс).

Нещодавно було опубліковано проект змін до Кодексу ГТС (далі – Проект) в частині внесення змін до порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування природного газу, а саме визначення вимог до банківських гарантій, що надаються замовником послуг транспортування Оператору ГТС. У Проекті передбачається, що Оператор ГТС прийматиме банківські гарантії, видані банком, який віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

На наше переконання, зазначені зміни безпідставно обмежують коло банків, гарантії яких можуть прийматися у якості фінансового забезпечення відповідно до Кодексу, тобто штучно обмежують конкуренцію між банками у цьому сегменті ринку.

Наразі, регулятором ринку банківських послуг, у тому числі банківських гарантій, є Національний банк України (далі – НБУ). НБУ також забезпечує банківський нагляд, одним із завдань якого є контроль здатності банків виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, у тому числі за наданими гарантіями.

При цьому система економічних нормативів, встановлених НБУ для банків:

1) обмежує обсяги кредитів та гарантій, які може надати банк, пропорційно до його регулятивного капіталу;

2) змушує банки балансувати свої активи і пасиви за ступенем ліквідності та строками для забезпечення можливості виконання своїх зобов'язань перед

клієнтами у повному обсязі як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі.

Натомість статус банку як системно важливого жодним чином не характеризує його спроможність виконувати свої зобов'язання, у тому числі за наданими гарантіями. Проте, вимога щодо наявності цього статусу у банка-гаранта виключає можливість роботи у цьому сегменті ринку для переважної кількості банків, оскільки на сьогодні системно важливими визнано лише 11 з 69 діючих в Україні банків.

Наразі право банку надавати банківські послуги, у тому числі банківські гарантії, ґрунтується на банківській ліцензії, яку видає НБУ. Будь-яке обмеження цього права іншими органами влади та регуляторами, у тому числі через встановлення додаткових вимог до банків, є неприпустимим.

Це також погіршить для компаній - замовників послуг транспортування природного газу доступ до банківських послуг через фактичну заборону користуватись відповідними послугами банків, які не є системно важливими, але з якими вже встановлені ділові відносини, погоджені обсяги та умови банківського фінансування та отримання банківських гарантії.

Також зауважимо, що Кодекс ГТС на сьогодні вже передбачає право Оператора ГТС відмовитися від банківських гарантії, виданих банком, який відмовив у задоволенні вимоги Оператора ГТС за банківською гарантією на підставах, не пов'язаних з невідповідністю такої гарантії певним формальним вимогам.

З огляду на викладене просимо Вас **не вносити до Кодексу зміни у частині встановлення додаткових вимог до банків**, гарантії яких вважаються прийнятним фінансовим забезпеченням виконання зобов'язань замовника послуг транспортування щодо оплати послуг оператора газотранспортної системи за договором транспортування природного газу.

Сподіваємося на врахування позиції НАБУ та подальшу плідну співпрацю.

З повагою

Голова Ради НАБУ

Олена Коробкова

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «АКОРДБАНК»**

ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК»

вул. Стеценка, 6, м. Київ, 04136
тел.: +380 (44) 538-18-61, ЄДРПОУ 35960913
e-mail: info@accordbank.com.ua

**PUBLIC JOINT-STOCK COMPANY
«COMMERCIAL BANK «ACCORDBANK»**

PuJSC «CB «ACCORDBANK»

6, Stetsenka Str., Kyiv, 04136, Ukraine
phone: +380 (44) 538-18-61
e-mail: info@accordbank.com.ua

11.08.2022 №1960-2022-012502

**НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІСІЙ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У
СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
03057, м. Київ, вул. Смоленська, 19**

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «АКОРДБАНК», скорочена назва - ПуАТ «КБ «Акордбанк», код ЄДРПОУ 35960913, код (МФО) банку 380634, адреса місцезнаходження: 04136, м. Київ, вул. Стеценко, буд. 6, надалі - Банк, засвідчує свою повагу та ознайомившись із проектом Постанови «Про внесення зміни до Кодексу газотранспортної системи» (надалі - Кодекс) повідомляє про наступне.

Банк розуміє та підтримує прагнення НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЙ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ забезпечити стабільну та надійну роботу ринку природного газу враховуючи складні економічні умови, зумовлені збройною агресією російської федерації.

Правові та економічні засади економіки України побудовані на принципі добросовісної конкуренції, що надає рівні можливості суб'єктам господарювання.

ПуАТ «КБ «Акордбанк» є активним учасником ринку гарантій, надає всі види банківських гарантій суб'єктам господарювання. Із затвердженням змін до Кодексу у розрізі звуження кола банків-гарантів, чії гарантії можуть надаватись замовникам послуг транспортування на користь Оператора газотранспортної системи України, до переліку системно важливих банків, затвердженого Національним Банком України (надалі - НБУ), існування конкурентного середовища буде поставлено під загрозу. Наш Банк, як і багато інших, що не входять до переліку системно важливих банків, будуть втрачати долі ринку, клієнтів, доходи. Ця практика може стати прикладом введення обмежень й регуляторами інших сфер економіки України, що призведе до неконкурентності багатьох банків України та здійснить безумовний вплив на стабільність банківської системи в цілому.

Із метою нівелювання ризиків функціонування газотранспортної системи України в рамках погіршення стану фінансового сектору держави через збройну агресію російської федерації, що призвела до погіршення стану фінансового сектору України, у тому числі збереження конкуренції на всіх етапах проведення торгів, просимо здійснювати оцінку фінансового стану того чи іншого банку-гаранта на основі показників його діяльності в рамках поточної ситуації, зокрема за кредитним рейтингом, у тому числі не обмежувати допустимий список гарантів переліком системно важливих банків, затвердженим Національним Банком України.

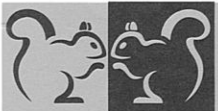
Із повагою,

**Заступник Голови Правління
ПуАТ «КБ «Акордбанк»**

КЕП

Д.С. Клевацький

Кваліфікований електронно-цифровий підпис та кваліфікована електронна печатка накладені за допомогою програмного комплексу «ІТ Користувач ЦСК-1». Перевірку кваліфікованого електронно-цифрового підпису та кваліфікованої електронної печатки Гаранта можна здійснити на сайті Акредитованого центру сертифікації ключів органів юстиції України за посиланням - <https://ca.dii.gov.ua/>.

**БАНК
ІНВЕСТИЦІЙ та
ЗАОЩАДЖЕНЬ**

АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»

вул. Юрія Ілленка, 83-Д, м. Київ, Україна, 04119

тел.: (044) 207 70 20

call центр: 0 800-50-30-05

e-mail: info@bisbank.com.ua

www.bisbank.com.ua

04.08.2022 р. № 03-9/02/1843

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО
ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У
СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

ЛИСТ-ЗВЕРНЕННЯ

Дійсним листом звертаємось до вас з зауваженням, стосовно того, що 27.07.2022 року на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) <https://www.nerc.gov.ua/> оприлюднено проект, що має ознаки регуляторного акта, – зміна до Кодексу газотранспортної системи.

Даним проектом пропонується внесення змін в Кодекс ГТС у частині зміни вимог до Банків, які надають фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу обсягів природного газу (надалі – фінансове забезпечення). Зазначені зміни стосуються вимог до банківської установи, фінансове забезпечення від котрої оператор ринку готовий приймати, а саме, ця банківська установа повинна бути віднесена Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Враховуючи діюче антимонопольне законодавство та принципи вільної конкуренції, такі зміни несуть в собі дискримінаційний характер для всіх учасників процесу надання фінансового забезпечення, як для учасників ринку так і для банківських установ.

З прийняттям зазначених змін в Кодекс ГТС перелік можливих банківських установ, які надають послуги за надання фінансового забезпечення скоротиться до незначної кількості, тобто учасники ринку будуть значно обмежені в праві вибору банківської установи для отримання фінансового забезпечення, а банки будуть обмежені у залученні нових клієнтів для реалізації банківських продуктів.

В той самий час, зазначаємо що АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ» вже багато років активно надає фінансове забезпечення учасникам ринку природного газу, та завжди сумлінно виконує прийняті на себе зобов'язання за наданими гарантіями, тому вважаємо що дискримінаційне відношення до нашої банківської установи, яке виникає з прийняттям змін до Кодексу ГТС, є абсолютно невиправданим та вкрай неприйнятним.

Вик. Денисенко А.А.
+38 044 207 70 20

ЄДРПОУ 33695095

IBAN UA293000010000032002115201026, код Банку 380281

Ліцензія НБУ №221 від 24.10.2011р. ~~№1134164-22~~ від 12.08.2022

Враховуючи вищезазначене, просимо вас вжити відповідні заходи щодо недопущення порушення законних прав щодо вільної конкуренції кожного учасника ринку банківських послуг України.

**З повагою,
Голова правління**

Віталій ЗІННІКОВ

